

40 DE ZILE DE LA ÎNVEȘNICIREA MITROPOLITULUI NOSTRU

REDACȚIA

Joi, 6 noiembrie, la împlinirea a 40 de zile de la trecerea la cele veșnice a Mitropolitului Nicolae Corneanu, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Locțiitor de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului, înconjurat de un sobor de șapte ierarhi ai Sfântului Sinod, a oficiat slujba parastasului la Catedrala Mitropolitană din Timișoara pentru vrednicul ierarh al bănățenilor. Slujba de pomenire a fost precedată de Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, săvârșită de un sobor de ierarhi condus de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului. În continuare, slujba parastasului fost oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de un sobor de șapte ierarhi, din care au făcut parte: Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului; Preasfințitul Părinte Sofronie, Episcopul Oradiei; Preasfințitul Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei; Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului; Preasfințitul Părinte Daniil, Episcopul Daciei Felix; Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul eparhiei ortodoxe române din Ungaria și Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

La slujbă au luat parte consilieri din Administrația eparhială, protopopii celor șase protopopiate timișene, monahi și monahii, numeroși clerici și credincioși din întreg cuprinsul Mitropoliei Banatului. Alături de aceștia, au participat altelele lor regale Principele Radu și Princesesa Margareta, autorități locale, reprezentanți ai vieții academice și culturale din orașul de pe Bega, reprezentanți ai celorlalte culte și confesiuni din Timișoara, dar și rude și apropiați ai regretatului mitropolit. Cu toții, clerici și laici deopotrivă, au ținut să aducă un pios omagiu celui care a păstorit vreme de 52 de ani Mitropolia Banatului și care a reprezentat, înainte de toate, un adevărat părinte duhovnicesc și tată iubitor.

*

Cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL, la slujba parastasului de 40 de zile săvârșită pentru Mitro-

politul NICOLAE CORNEANU, în Catedrala mitropolitană din Timișoara, joi, 6 noiembrie 2014:

Înaltpreasfințiile Voastre,
Preasfințiile Voastre,
Preacuvioși și preacucernici părinți,
Stimate autorități,
Stimați reprezentanți ai cultelor din Timișoara,
Iubiți credincioși și credincioase,

Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae a fost și rămâne un luminător prin credință și cultură, prin suferință și milostenie.

După patruzeci de zile de doliu și rugăciune pentru odihna sufletului său, vrednicul de pomenire Mitropolitul Nicolae al Banatului rămâne prezent spiritual în Eparhia pe care a păstorit-o și în Mitropolia pe care a condus-o. Rămâne prezent în multe feluri, și anume în memoria celor care l-au văzut și ascultat ori au corespondat cu eruditul mitropolit: ierarhi, preoți, diaconi, credincioși, autorități, reprezentanți ai altor culte, oameni de cultură, prieteni din țară și din străinătate. Mitropolitul Nicolae al Banatului a fost cunoscut de o mulțime de ierarhi ortodocși din întreaga lume, care l-au apreciat pentru ținuta sa, pentru modul său elegant de a vorbi, de a arăta respect și frățietate. El a cunoscut o mulțime

de teologi din străinătate, deoarece a participat la foarte multe întruniri intercreștine și interreligioase.

El este și rămâne prezent printre noi prin moștenirea teologică și culturală lăsată Bisericii și societății românești. A scris zeci de cărți, sute de studii și articole, cuvântări și cateheze, recenzii și prefețe. Toate au fost scrise cu o deosebită erudiție, cu un spirit de echilibru și de nuanțare și într-o formă de comunicare elegantă și atractivă, profundă și, în același timp, accesibilă. Rămâne prezent prin edificiile pe care le-a inițiat sau patronat: multe locașuri de cult (biserici de parohie și mănăstiri), construite mai ales după schimbările din 1989, și multe clădiri administrative la Centrul Eparhial și la Seminarul Teologic de la Caransebeș, precum și centre social-filantropice și culturale pe care le-a inițiat, le-a dezvoltat și le-a susținut. În mod deosebit, însă, rămâne prezent prin iubirea sa părintească, exprimată în rugăciune pentru toți cei apropiați și pentru toată eparhia pe care a păstorit-o timp de cincizeci și doi de ani, întrucât cine s-a rugat mult în timpul vieții pe pământ, se va ruga și în ceruri împreună cu îngerii și sfinții din Împărăția Preasfintei Treimi.

În această formă a prezenței sale prin rugăciune reciprocă, noi păstrăm nu doar memoria vie a prezenței sale, ci și modul de comunicare cu sufletul său. Cei dragi ai noștri simt rugăciunile noastre, săvârșite pentru ei, mai ales prin pomenirea lor la Sfânta Liturghie, prin parastase și prin cinstirea persoanei care a trecut la Domnul, mergând la mormânt, prin aprinderea unei lumânări, prin depunerea pe mormânt a unei flori.

Prin toate acestea se realizează o comuniune strânsă între cel trecut la Domnul și cei rămași pe pământ. Există

o mulțime de mărturii în acest sens, și anume, a bucuriei exprimate de către sufletul celor care sunt pomeniți în rugăciune. Adesea, cei trecuți la Domnul se arată în vis celor care îi iubesc și îi pomenesc în rugăciune și arată bucuria lor, pacea și lumina sufletului, atunci când păstrăm cu ei o legătură profundă de rugăciune.

Rugăciunea pentru cei adormiți în Domnul, bazată pe credința în nemurirea sufletului și așteptarea învierii celei de obște, este o iubire mai tare decât moartea. Singura forță mai tare decât moartea, decât timpul și spațiul care separă, este iubirea izvorâtă din rugăciune, iubire curată, iubirea sfințită și unită cu Duhul Sfânt, Cel care ne împărtășește nouă și celor pomeniți iubirea Preasfintei Treimi.

Lumina, lăsată nouă moștenire de Mitropolitul Nicolae al Banatului, venea din credința sa puternică. Credința puternică a Mitropolitului Nicolae al Banatului a fost cultivată constant prin cultură și întărită prin multă nevoință și suferință, mai precis, printr-o activitate spirituală și administrativă intensă, multiplă și riguros programată și susținută în timp de sănătate, având multă răbdare și discreție în timp de boală. Nu s-a plâns nimănui de suferința sa. A interiorizat-o atât de mult încât nu voia ca ea să se vadă și avea chiar în mijlocul suferinței o puternică și constantă conștiință a responsabilității pentru instituție. Nu a văzut nimeni în viața sa comoditate sau delăsare, ci doar muncă stăruitoare și preocupare permanentă pentru binele Bisericii.

Lumina credinței Mitropolitului Nicolae al Banatului s-a amplificat mai ales prin practica unei detașări totale de lucrurile materiale. După cum s-a constatat și din testamentul scris pe care l-a lăsat, el nu a adunat pentru sine nici bani, nici obiecte de valoare, nici averi, nici comori. A trăit sobru și modest. A trecut la Domnul sărac în agniseli materiale, dar bogat în fapte de milostenie, asemenea Sfântului Ierarh Nicolae, ocrotitorul său spiritual.

Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru lumina vieții sale lăsată moștenire nouă tuturor și ne rugăm ca să-i dăruiască pacea și bucuria sfinților din ceruri.

Vesnica lui pomenire!

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

AMINTIREA MITROPOLITULUI NICOLAE CORNEANU

† TIMOTEI PRAHOVEANUL
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor

La vremelnică despărțire de arhipăstorul Arhiepiscopiei Timișoarei și Mitropoliei Banatului, adresăm sentimente de cinstire pentru ierarhul Nicolae Corneanu care a avut o îndelungată slujire de arhipăstor al ținuturilor bănățene. De asemenea adresăm cuvinte de prețuire pentru toți cei care i-au fost aproape și l-au cinstit după cuviință. Am avut ocazia de a asculta cu diferite prilejuri, aprecierea și prețuirea celor care l-au cunoscut. Încă din timpul arhipăstoririi în Mitropolia Moldovei, Patriarhul Bisericii noastre, Preafericitul Părinte Daniel, făcea referire al persoana Mitropolitului Nicolae Corneanu: în reședința mitropolitană din Timișoara nu se regăsea un portret care să-l reprezinte pe chiriarhul locului. Era și aceasta o virtute filocalică!

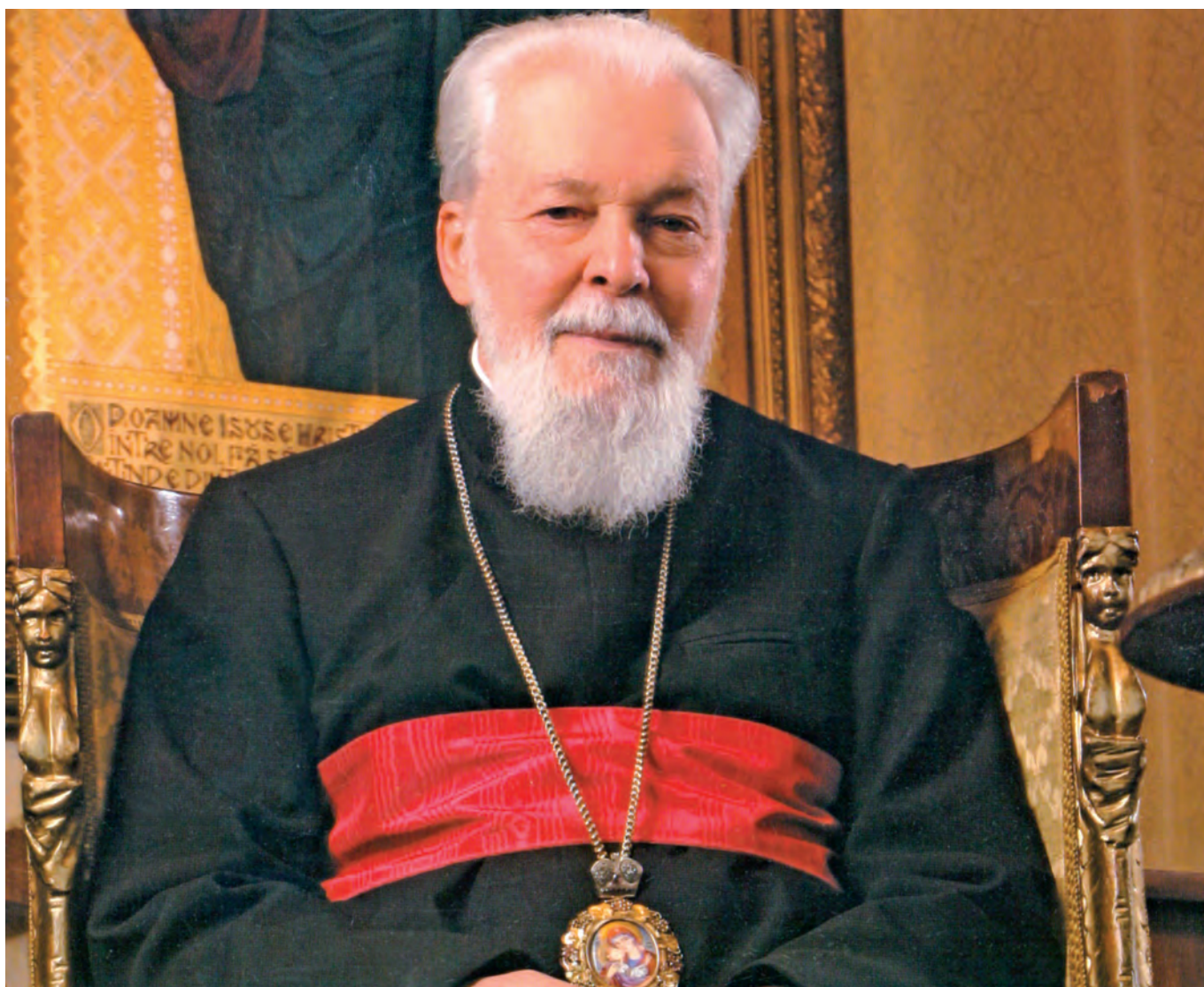
În ultimii ani l-am întâlnit de mai multe ori pe Arhiepiscopul și Mitropolitul Nicolae Corneanu.

Era o persoană modestă, binevoitoare, deschisă pentru dialog. Cred că a împrumutat din scrierile filocalice o parte din trăsăturile cuvioșilor de care s-a apropiat prin strădaniile tinereților sale.

În vremea slujirii mele ca Reprezentant al Patriarhiei Române la Locurile Sfinte și Superior al Așezămintelor românești de la Ierusalim, Iordan și Ierihon ne-a acordat un ajutor financiar pentru restaurarea și înfrumusețarea lăcașurilor românești din Țara Sfântă.

Suntem recunos-cători pentru acest gest și-L rugăm pe Dumnezeu să-L răsplătească bunăvoința.

Apreciind îndelungata și statornica slujire de peste 70 de ani în Ogorul Domnului, înălțăm cu smerenie rugăciune către Părintele Îndurărilor pentru iertarea păcatelor și odihna sufletului său.

STABILIREA CANDIDAȚILOR PENTRU FUNCȚIA DE ARHIEPISCOP AL TIMIȘOAREI ȘI MITROPOLIT AL BANATULUI

Întrunirea Sinodului Mitropolitan. Joi, 6 noiembrie 2014, la reședința mitropolitană din Timișoara, a avut loc ședința de lucru a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Banatului, prezidată de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Locțiitor de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului, la care au participat: Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului și Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei. În cadrul acestei ședințe, Preafericirea Sa a prezentat membrilor Sinodului Mitropolitan lista aprobată a ierarhilor eligibili pentru slujirea de Arhiepiscop al Timișoarei și de Mitropolit al Banatului. Sinodul Mitropolitan, în conformitate cu prevederile Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, a pecialt, prin consultare deschisă, urmată de vot secret pecialtive, o listă cu doi candidați dintre ierarhii eligibili pentru slujirea de Arhiepiscop al Timișoarei și de Mitropolit al Banatului. Aceștia sunt următorii:

1. **Preasfințitul Părinte Dr. Lucian Mic, Episcopul Caransebeșului**

2. **Preasfințitul Părinte Dr. Sofronie Drincec, Episcopul Oradiei**

Lista celor doi candidați stabiliți de către Sinodul Mitropolitan va fi prezentată în ședința pecial de consultare a acestuia cu Adunarea eparhială extinsă a Arhiepiscopiei Timișoarei, în ziua de 7 noiembrie 2014, începând cu ora 10⁰⁰.

Întrunirea Adunării Eparhiale extinse a Arhiepiscopiei Timișoarei. Vineri, 7 noiembrie 2014, la reședința mitropolitană din Timișoara s-a desfășurat ședința pecial a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Banatului de consultare a Adunării eparhiale extinse a Arhiepiscopiei Timișoarei, prezidată de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Locțiitor de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului, în vederea desemnării candidaților eligibili pentru slujirea de Arhiepiscop al Timișoarei și de Mitropolit al Banatului.

Pe lângă ierarhii Sinodului Mitropolitan, la această ședință au participat membrii Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei, membrii clerici și mireni din Arhiepiscopia Aradului și Episcopia Caransebeșului, delegați în Adunarea Națională Bisericească, decanul Facultății de Teologie „Ilarion Felea” din Arad și directorul Seminarului Teologic „Ioan Popasu” din Caransebeș.

La începutul ședinței, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, în calitate de Locțiitor de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului, a expus cerințele pastorale

ale Mitropoliei Banatului și a prezentat lista celor 2 ierarhi eligibili pentru slujirea de Arhiepiscop al Timișoarei și de Mitropolit al Banatului, stabilită de Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Banatului în ședința sa de lucru din 6 noiembrie 2014.

Preafericirea Sa a solicitat, apoi, prin vot deschis, opinia Adunării eparhiale și a delegaților de drept privind menținerea listei cuprinzând numele celor 2 candidați sau completarea ei motivată cu încă un candidat dintre ierarhii eligibili (art.129, alin.4 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române).

În urma acestei consultări, Adunarea eparhială extinsă a decis, prin vot deschis, completarea motivată a listei cu cei 2 candidați eligibili stabilită de către Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Banatului cu încă un candidat din lista ierarhilor eligibili aprobată și comunicată de Patriarhul României. Potrivit prevederilor statutare, a fost organizată votarea secretă cu buletine de vot la finalul căreia numele **Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Ioan Selejan, Episcopul Covasnei și Harghitei**, a fost adăugat pe lista celor 2 candidați eligibili întocmită de către Sinodul Mitropolitan.

Lista candidaților eligibili pentru slujirea de Arhiepiscop al Timișoarei și de Mitropolit al Banatului, în ordinea dipticelor, întocmită de Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Banatului și completată de Adunarea eparhială extinsă a Arhiepiscopiei Timișoarei este compusă din:

1. **Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop onorific Ioan Selejan, Episcopul Covasnei și Harghitei**

2. **Preasfințitul Părinte Dr. Lucian Mic, Episcopul Caransebeșului**

3. **Preasfințitul Părinte Dr. Sofronie Drincec, Episcopul Oradiei**

Această listă va fi comunicată Sfântului Sinod în vederea alegerii viitorului mitropolit al Banatului.

BIROUL DE PRESĂ AL ARHIEPISCOPIEI TIMIȘOAREI

ACTUALITATEA VIEȚII DE RUGĂCIUNE ÎN CONTEXTUL CRIZEI MORALE, SOCIALE ȘI FAMILIALE

Preot prof. dr. SORIN COSMA

Trăim într-o lume secularizată și desacralizată, în care omul își asumă puterea egocentrică de a trăi fără Dumnezeu. Antropocentrismul biologizant scoate în evidență instinctele umane și promovează forța ca virtute de prim ordin. Declarând moarte lui Dumnezeu și anulând noțiunea de păcat, omul trăiește însă în singurarea obsedantă a vieții, derutată de nesiguranță și anarhie. Trăim astfel într-o lume în care nu fără justificare se spune mai mult ca oricând că „existența în lume” este dominată de obsesia „griji” și a „morții”. Deși știința a făcut progrese uimitoare, pe care omul folosindu-le ar trebui să beneficieze de liniștea pe care o aduce o viață comodă, totuși obsesia nemiloasă a „clipei” îl angajează mereu în acțiune, încât angoasa îi aduce neliniștea apăsătoare a stresului...

Pe de altă parte, cotidianul îl confruntă pe om cu lipsurile materiale însoțite de tot cortegiul lor de boli și suferințe, ținându-l într-un permanent conflict dramatic și de multe ori tragic cu societatea din care face parte, continuându-se aceeași și mereu aceeași „ruptură” nedreaptă dintre oameni: unii „bălăcindu-se” în „abuzul” civilizației, iar alora lipsindu-le chiar minimul trai decent...

Pentru unii ca aceștia, „lupta vieții” continuă de multe ori până la epuizare, iar cei ce nu mai pot alerga, abandonează capitulând fatal, fără drept de apel... Dar de cele mai multe ori, în cursa disperată de căutare a remediei, pentru a obține mult așteptata „deconectare”, omul se aruncă în valul tumultuos al plăcerilor și destrăbălărilor...

Alteori își refugiază căutările sufletului în tot felul de ideologii, concepții și practici obscure și oculte, în care se cufundă fără discernământ, fiindcă acestea îi promet mult căutatul leac al zbuciumului său terorizant...

Și dacă nu-l găsește într-o parte, îl caută mereu în alta, și rămâne totdeauna nemulțumit cu sine însuși. Iar dacă goliciunea și zădărnicia vieții îi apasă tot mai mult sufletul, caută refugiul în surrogate de tot felul, sau în rătăcirea alcoolului, fără a-și mai pune problema dezastrelor morale și sociale ce vor urma...

Iată că, scoțând pe Dumnezeu din sufletul omenesc, nimeni și nimic nu-l poate înlocui. Sufletul rămâne decompensat, fiindcă toate ideologiile politice și toate concepțiile filosofice, și chiar progresul uluitor al științei, care i-au promis omului fericirea în afara lui Dumnezeu, nu s-au ținut de cuvânt... Sufletul fără Dumnezeu a rămas un înstrăinat căutător al propriei identități, iar

viața socială în care trăiește devine de multe ori un labirint în care își încurcă propria existență prin căutări sterile, fără finalitate, jucate la roata norocului și ironizate de zâmbetul destinului necruțător...

Aceste realități dramatice, apăsătoare și de multe ori tragice ale existenței umane impun supremația spiritului la baza ordinii sociale și economice. Numai spiritul animat de iubirea lui Dumnezeu poate temei și statornici adevăratul mod al conviețuirii sociale.

Chiar setea de dreptate este dovada faptului că nu trebuie uitat aportul spiritului în viața socială. Relațiile social-economice se temeluiesc de asemenea statornic și solid pe relațiile moral-spirituale. Prin libertatea sa, sufletul poate fi ridicat spre zările de lumină ale virtuții sau poate orbeca rătăcitor în întunericul distrugător al patimilor. O societate care vrea să asigure ordinea și progresul membrilor ei va trebui să aibă în vedere această realitate. Prin revolte se pot schimba stăpânii, dar supușii nedreptății rămân mereu, și numărul lor va crește.

De fapt, ce deosebire este între stăpânul detronat și stăpânul cel nou? Dacă stăpânul fără inimă este răsturnat de pe tron, rezultatele sunt minime și satisfacțiile neînsemnate, fiindcă a fost detronat numai chipul de lut sau de came, dar același suflet robit de patimi stăpânește vrerile sociale. Lumea va pași mai departe din decadență în decadență, și plină de ură va continua lupta nimicitoare dintre frați.¹

De aceea putem spune că singurul remediu al durerii umane stă în convertirea ei către zările iubirii divine. Dar numai cel ce se roagă cu adevărat simte și înțelege acest adevăr.² Cei ce cred că Dumnezeu este departe de problema socială, și deci rugăciunea nu este necesară, exclamă: mare este puterea sufletului, înțelegând prin această „putere”, forța lui distrugătoare. Dar prin aceasta ei dovedesc că nu au înțeles nimic din problematica societății umane; căci puterea sufletului este mare și frumoasă mai ales pe cărările de lumină ale desăvârșirii. Iar această desăvârșire este lucrarea harului rugăciunii, care realizează puterea sufletului în Dumnezeu: ea mută munții, răstoarnă barierele nedreptăților sociale, schimbând însăși fizionomia vieții umane și sociale.³

Rugăciunea face ca inima omului să acționeze totdeauna cu milă și dreptate. Dovadă e faptul că stăpânii creștini - oameni de conștiință - cărora li se servește nu din frică sau cu ură, ci

1 Diacon Nicolae Mladin, *Despre rugăciune*, în *Revista Teologică*, nr. 3-4 / 1940, p. 96.

2 *Ibidem*, p. 103.

3 *Ibidem*.

din dragoste, împotriva acestora nu se ridică niciodată murmurul protestatar al revoltei.⁴

Prin urmare, darul social al rugăciunii este iubirea practică și activă, fiindcă, împărtășindu-ne prin rugăciune de iubirea divină, facem ca această iubire să devină vie și roditoare față de viața semenilor noștri. Cei ce se împărtășesc prin rugăciune de iubirea lui Hristos au fost în stare să sângereze, jertfindu-se nu numai pentru rănilile sufletești, ci și pentru toate durerile fizice ale omenirii. Ei vedeau pe Hristos jertfindu-se în diversele fețe ale suferinței umane și, făcând roditoare iubirea lui Hristos primită prin harul rugăciunii, au început să apară în lume operele samarineanului milostiv, concretizate în spitale, orfelinăte, azile, pentru salvarea victimelor mizeriei sociale...

De aici vedem că ancorarea vieții sociale în sfera exclusivă a economicului se axează pe instabilitate și revoltă. Susținută însă de duhul jertfelnic al dragostei izvorâte din sufletul îngenunchat la rugăciune, dinamizează creator viața socială.

Dar acum se cuvine să precizăm că în contextul vieții sociale la care ne-am referit nu e vorba de simpla rugăciune ocazională, rostită după tipicul cărților de cult... Și aceasta își are sensul și importanța ei... Noi ne referim însă la aspectul de maximă profunzime a rugăciunii, prin care pătrundem în adâncul de taină a Sfintei Treimi, pentru ca, împărtășindu-ne de harul îndumnezeitor al iubirii, să punem la temelia societății umane raza luminii

divine călăuzitoare. Iar aceasta nu este simpla rugăciune, ci viața de rugăciune.

Precum „fierul își schimbă culoarea și devine maleabil, tot astfel și sufletul omenesc prin rugăciune, sub acțiunea harului, își schimbă fața, progresând în asemănarea cu Dumnezeu, și devenind o unealtă a puterii divine în lume, un cristal pur ce răsfrânge măririle lui Dumnezeu printre oameni.

Cel ce atinge culmile rugăciunii harice simte cu adevărat că nu e el cel ce trăiește, ci Dumnezeu cel sălășluit într-însul. Viața de rugăciune e viața în Dumnezeu, sau viața lui Dumnezeu în noi.

Ea este un ferment activ de transformare a sufletului uman: e puterea care răstoarnă golia sufletului; făcând-o să dea rod însutit, sub ploaia darurilor divine și harului de sus. Prin rugăciune simțim prezența lui Dumnezeu în noi, și acțiunea noastră devine acțiune teandrică: lucrăm în lume ca fiii ai lui Dumnezeu, după asemănarea lui Dumnezeu”.⁵

Din cele până aici expuse, vedem că viața de rugăciune poate schimba în bine chipul acestei lumi, prin înnoirea vieții omului, pătrunsă de iubirea lui Hristos. Viața de rugăciune, curățind sufletele oamenilor de păcate și patimi, le angajează pe drumul virtuților creștine, menite să statornicească sfințenia vieții și împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

În altă ordine de idei, referindu-ne la importanța vieții de rugăciune în familie, vom urmări în continuare ple-

⁴ *Ibidem*, p. 96.

⁵ *Ibidem*, p. 95.

doaria lui Marko Rupnik în acest sens: „Este esențial ca perechea de îndrăgostiți ce se pregătește pentru căsătorie să învețe să se roage împreună.

Am văzut deja că momentele de însoțire a celuilalt cu rugăciunea de mulțumire sau de cerere (fiecare pe cont propriu) sunt numeroase. A se ruga împreună însă este foarte diferit. Rugăciunea este o realitate relațională. Omul, cu ajutorul lui Hristos, cu lumina și puterea Spiritului Sfânt, încearcă, cu toată ființa lui, să instaureze un raport personal cu Dumnezeu.

Aceasta înseamnă că rugăciunea adâncește și întărește caracterul relațional al inimii umane. Deoarece îndrăgostirea este exact trezirea relaționalității în individ și duce la comuniune între persoane – doar în momentul acela se împlinește iubirea – se înțelege imediat importanța rugăciunii. Raportul cu celălalt înseamnă ieșire din sine însuși, recunoașterea celuilalt și instaurarea unei relații fidele și stabile.

Rugăciunea este o deschidere progresivă a relației înspre celălalt, până la recunoașterea unei prezențe ce „alimentează” dorința ca celălalt să-și împlinească planul cu cel ce se roagă. Rugăciunea argumentează conștiința fidelității și a stabilității.

Se observă imediat deci, cât de legată este rugăciunea cu relaționalitatea creatoare și, prin urmare, cu îndrăgostirea. Mai mult, cele două persoane se însoțesc reciproc înaintea lui Dumnezeu, fiecare simte în ce raport se află celălalt cu Dumnezeu. Încet, încet, rugăciunea va pătrunde și va defini dragostea lor.

Astfel, rugăciunea îi va ajuta pe cei doi să înțeleagă, progresiv, că sunt făcuți pentru iubirea conjugală și să primească această iubire ca pe o misiune pe care le-a încredințat-o Dumnezeu, pentru ca iubirea însăși, prin ei, să apară în lume. Inițial rugăciunea poate fi spontană, sau biblică, scurtă (rugăciuni scurte repetate deseori împreună), dar progresiv, rugăciunea însăși, ce evoluează o dată cu iubirea lor, îi va face să se roage împreună cu Biserica, va deveni liturghie.

A se ruga împreună și a participa la viața de rugăciune a Bisericii, înseamnă și „exercițiu” de acceptare a obiectivității vieții celuilalt. Este vorba de a-l accepta pe acel Hristos prezent în Evanghelii, un Hristos euharistie și nu unul visat, imaginat, intim.

Prin urmare, rugăciunea va deveni reală, parte din viața concretă ce va duce tot la viață. Prin intermediul rugăciunii cu Hristos cel adevărat, până și lucrurile neplăcute, dificile, momentele dramatice vor fi absorbite de rugăciune, iar cei doi le vor vedea într-o lumină nouă. Această lumină pune în evidență semnificația cea mai profundă a lucrurilor, semnificație legată de-acum înainte de iubire”⁶

⁶ Marko Rupnik, Serghei Averintev, *Adam și coasta sa. Spiritualitatea iubirii conjugale* (Roma, 1996), trad. rom. Constantin Hadarag, Ed. Ars Longa, Iași, 1998, p. 53-54.

De aici putem înțelege mai bine că familia devine cu adevărat o „biserică în miniatură”⁷ – cum spunea Sfântul Ioan Gură de Aur – atunci când deopotrivă soții și copiii obișnuiesc să se roage împreună.

Se spune adesea că la iubirea sacră familială un rol hotărâtor îl are relația de colaborare eficientă a soților, la care se adaugă nașterea, creșterea și educația copiilor. Cu atât mai mult sacralitatea iubirii familiale este întreținută ca o flacără de lumină mereu aprinsă prin rugăciune. Am adăuga și postul, precum și psalmodierea și participarea la viața Bisericii, care în fond sunt tot moduri de exprimare a rugăciunii.

Prin harul rugăciunii în viața familială, „credința ca rod al Duhului” (Galateni 5, 22) va fi statornică și tot mai mult, „lucrătoare prin dragoste” (Galateni 5, 6), menținând astfel fidelitatea conjugală ca pace și bucurie sfântă, pe măsură să înfrunte și să depășească greutățile inerente vieții, precum și ispitele venite din toate părțile.

Rugăciunea va fi în acest caz și un mijloc esențial în educarea copiilor. Dacă este de toți admis faptul că factorul prim și esențial în educarea copiilor este familia, va trebui să venim cu precizarea că educația mai întâi se învață din îndemnul și exemplul părinților, dar ea constituie în același timp și un exercițiu pentru formarea deprinderilor religio-morale. Nu a unor deprinderi reci și mecanice, ci încălzite de puterea iubirii părintești.

Dar prin nimic nu-și va dovedi iubirea eficiența și statornicia, dacă nu va începe și nu va arde la candela rugăciunii. Niciodată nu va uita copilul iubirea sinceră a mamei care-i va împreuna pentru prima dată mâinile și va rosti alături de el prima rugăciune... Va rămâne veșnic întipărită în sufletul omului iubirea părinților concretizată, de pildă, în rugăciunea și colindele de Crăciun, sau rugăciunea și ciocnirea oului roșu cu intonarea în comun a imnului învierii, de Paști.

Dar deprinderile nu se creează numai prin rugăciunea de la Crăciun și de la Paști. Singure acestea vor rămâne nostalgii pierdute în caierul vremii și în amurgul uitării, dar nu vor avea finalitatea fortificării caracterului religios-moral al adevăratului creștin, pe care îl aduce rugăciunea.

Pentru acest motiv, atât educarea copiilor, cât și comunicarea reciprocă între soți a calităților și corectarea defectelor, impune ca rugăciunea să devină o constantă vie a comuniunii familiale, prin care fiecare membru să-și întărească forțele morale în lupta vieții, simțind neconținut prezența iubirii lui Dumnezeu în viața lui.

Prin rugăciune, faptele omenești vor deveni roadele unui pom de toți căutat, iar familia o oază în care omul se va regăsi pe sine însuși în comuniunea iubirii lui Dumnezeu.

⁷ Omilia 20 la Efeseni, P.G. 62, 143.

ICOANE „REVELATE” ALE PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

GEORGE GIURGIU

Cunoscut în rândurile credincioșilor de astăzi drept „Sfântul Ardealului”, părintele Arsenie Boca (1910-1989) a rămas în conștiința Bisericii Ortodoxe Române, drept unul dintre cei mai de seamă duhovnici și mărturisitori ai credinței dreptmăritoare în vremuri de tulburare și de prigonire pentru Biserica lui Hristos de pe aceste meleaguri. Învățăturile și scrierile sale, precum și întreaga sa viață, dau mărturie despre bogăția spirituală pe care părintele Arsenie Boca a dobândit-o prin lucrarea harului dumnezeiesc și pe care a împărtășit-o tuturor celor care au dorit să se apropie cu inimă smerită de Dumnezeu.

Mii de oameni au aflat alinare durerilor trupești și suferințelor sufletești prin sfaturile primite de la duhovnicul Arsenie, atât prin cuvintele de învățătură rostite cu prilejul sfintelor slujbe, cât și prin sfătuirea cea de taină din cadrul spovedaniei.

În anul 1959, când sfințitul părinte a fost oprit de la slujire și i s-a interzis să mai poarte ținuta călugărească, la intervenția și insistența regimului totalitar ateu, s-ar fi crezut că lucrarea duhovnicească la care Dumnezeu îl chemase pe părintele Arsenie luase sfârșit. Nu a fost așa. Mântuitorul Hristos, Marele Arhiereu, a lucrat în continuare în viața creștinilor prin persoana părintelui Arsenie, însă, într-un alt chip, la fel de profund și de sensibil ca mai înainte, nu prin slujirea la Sfântul Altar, ci, prin slujirea de pictor iconar. Părintele fusese înzestrat de Dumnezeu din tinerețe cu un deosebit talent artistic, pe care l-a fructificat și dezvoltat la Școala de Belle-Arte din București. Darul slujirii iconografice a însemnat o binecuvântare de la Dumnezeu pentru părintele din momentul opririi sfinției sale de la slujbele Bisericii. Prin icoane, părintele reușea să transmită tot ceea ce altădată putea să spună într-o predică, astfel încât, la fel ca și

scrierile sale, icoanele pictate de părintele Arsenie au rămas pentru noi cei de astăzi o mărturie sensibilă și concretă a dragostei sale nemărginite pentru Dumnezeu și pentru semeni.

Din punct de vedere artistic, icoanele părintelui reprezintă ceva unicat în Biserica Ortodoxă. Cu toate că nu corespund limbajului bizantin (limbajul cel mai potrivit pentru transmiterea prin intermediul culorii a învățaturii de credință a Bisericii Ortodoxe), reprezentările sale iconografice respectă canonul și normele impuse de Biserică cu privire la icoană. Icoanele părintelui se prezintă ca adevărate file de Scriptură, deseori imaginea fiind însoțită de un text ce rezumă întregul mesaj. Privită în ansamblu, pictura bisericii "Sfântul Ierarh Nicolae" de la Drăgănescu, din apropierea Bucureștiului, la care părintele a lucrat 15 ani, poate fi percepută ca o mărturie testament, fiind încărcată cu numeroase mesaje și îndemnuri de-a dreptul profetice pentru credincioșii de astăzi și pentru cei de mâine ai Bisericii lui Hristos. Icoanele sfinției sale pot fi numite pe drept cuvânt „revelații”, întrucât, potrivit numeroaselor mărturii ale celor care l-au cunoscut îndeaproape, acestea au fost realizate în urma unor momente deosebite de înaltă trăire duhovnicească și de cercetare a harului dumnezeiesc. Nu puține sunt mărturiile care spun că părintele a pictat ceea ce Dumnezeu i-a descoperit. Cu siguranță, acest lucru este întărit și de faptul că în toată istoria artei bisericești nu s-a mai întâlnit o astfel de exprimare artistică cu un asemenea ecou profetic și teologic deopotrivă. Însă, pentru a putea pătrunde taina acestor imagini este nevoie de o anumită pregătire.

Chiar dacă, icoanele sale impresionează privitorul de la prima vedere, sensul acestora poate fi pătruns doar după o cercetare mai detaliată a tuturor elementelor și a simbolurile ce se regăsesc în compoziție. Așadar, este nevoie de a trece dincolo de culoare și de formă, pentru a putea ajunge la esența și la taină. Fin cunoscător al Teologiei, părintele Arsenie Boca a reușit să propovăduiască prin „glasul culorilor” întreaga Învățătură a Bisericii, punând totodată în culoare și numeroasele descoperiri dumnezeiești de care s-a învrednicit prin mila și dragostea lui Dumnezeu. Mulți dintre cei care au văzut pentru prima oară icoanele părintelui Arsenie au rămas profund impresionați de bogăția artistică a compozițiilor și de încălcătura duhovnicească pe care acestea le posedă. Pe drept cuvânt, se poate spune că părintele a pus în culoare tot ceea ce a trăit și a experimentat pe plan duhovnicesc. A vorbi despre icoanele sale la superlativ strict din punct de vedere artistic ar însemna o diminuare a sensului și a semnificației acestora. Este nevoie de o aprofundare teologică și duhovnicească pe măsură pentru a desluși taina pe care o ascunde imaginea. Acest lucru este demonstrat și de faptul că nu este de ajuns să reproducă mimetic din punct de vedere formal o icoană

a părintelui Arsenie pentru a realiza o capodoperă artistică de aceeași anvergură spirituală.

Stilul artistic abordat de marele duhovnic, cu totul străin-am putea spune- de arta bisericească tradițională, specifică Bisericii Ortodoxe cu rădăcini profunde în arta Bizanțului, își găsește argumentul în particularitatea sa de a fi „revelat”, zămislit în urma unor trăiri personale de înaltă profunzime spirituală și de contemplare în duh a harului dumnezeiesc. Doar așa poate fi explicat avântul inovator al părintelui în creația sa artistică și procedeele stilistice abordate, ce nu își găsesc originile în limbajul iconografic tradițional. Trebuie subliniat însă faptul că inovațiile aduse de părintele în maniera de realizare a icoanelor sale nu trec dincolo de „canon”, ci rămân fidele canonului iconografic stabilit de Biserică. Un exemplu elecovent în acest sens este faptul că îndrumările vechilor erminii de pictură cu privire la modul de reprezentare al Mântuitorului Hristos, al Maicii Domnului și al sfinților este respectat de părinte cu strictețe, chiar dacă limbajul artistic este apropiat mai mult de pictura naturalistă, iar nu de cea bizantină.

Cu toate acestea, se poate întrezări cu ușurință „duhul ortodox” pe care aceste reprezentări îl poartă, accentul fiind pus pe încărcătura duhovnicească a celor reprezentate, iar nu pe forma și structura acestora. Compoziția icoanelor este dominată de geometria și acuratețea desenului, iar culoarea înveșmântează icoana într-o paletă largă de nuanțe și tonuri, aflate într-o deplină armonie și într-un echilibru cromatic desăvârșit. Persoanele și elementele reprezentate nu au nimic din greutatea materiei sensibile, precum găsim în tablourile religioase apusene, ci sunt tranfigurate și eliberate de orice surplus și detaliu de prisos. Dimpotrivă, sfinții din icoanele părintelui Arsenie Boca primesc o aură și înfățișare angelică, fiind eliberați de greutatea trupului stricăcios și înveșmântași în haine luminoase, ce plutesc în adierea lină a harului divin. Chipurile devin luminoase ca zăpada și sunt înconjurată de o aureolă ce încununează precum un soare întreg trupul, luminând tot câmpul icoanei, iar cel care o privește este pătruns în chip tainic de un fior al neputinței și smereniei în fața plinătăii și a frumuseții celor reprezentate.

Chiar dacă, dorința sa fierbinte - de a mai sluji pentru ultima oară Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie - nu s-a mai împlinit, părintele Arsenie Boca, prin slujirea de pictor iconar, s-a învrednicit de marele dar al Mântuitorului Hristos de a pune în culoare pe pereții bisericii de la Drăgănescu Liturghia Cerească, pe care îngerii din ceruri o săvârșesc înaintea Tronului Preasfintei Treimi. Cu siguranță, odată cu mutarea sa la Ceruri, părintele slujește înaintea Marelui Arhireu Hristos și se roagă neîncetat pentru noi înaintea lui Dumnezeu, iar prin învățăturile, scrierile și icoanele sale ne călăuzește și ne însoțește tainic pe Cărarea Împărăției.

125 DE ANI DE ACTIVITATE CORALĂ LA FĂGET

Protopop BUJOR PĂCURAR

Orașul Făget, sediu de protopopiat, important centru administrativ al zonei numită și Țara Făgetului, localitate înconjurată de păduri cu fagi seculari, de la care își trage și numele, unde românul bănățean frate cu codrul și-a alinat necazul în doină și își manifesta puținele bucurii în cântec, are o activitate corală veche pusa în slujba lui Dumnezeu și a neamului românesc.

Anul 1889, anul în care s-a construit și biserica, este începutul activității corale la Făget, când la îndemnul vrednicului protopop Sebastian Olariu un grup de 40 de credincioși sub bagheta dirijorului Traian Unipan, învățător în Făget, pun bazele "Corului Plugarilor" devenit peste ani "Corul Doina". Acest cor va reprezenta cu cinste Făgetul atât la slujbele din biserică cât și la manifestări corale de prestigiu din zona Lugoj-Făget.

În anul 1946 în Făget se va înființa un nou cor numit "Lira", care va activa mai mult în domeniul laic la casa de cultură. Cu timpul acest cor va fuziona cu corul "Doina" și va activa doar în domeniul religios din cauza noii orientări politice a țării noastre produsă pe la mijlocul secolului XX.

Corul făgețean și-a continuat activitatea în toți anii în care biserica a fost marginalizată, desăvârșindu-și activitatea în spațiul bisericesc, iar după anul 1989 a redevenit ce a fost odinioară participând la numeroase activități bisericești și culturale de elită.

În acești ani corul a dat răspunsuri la mai multe Sfinte Liturghii arhieresti prilejuate de sfințirea unor biserici din zonă între care amintim bisericile din Făget, Bătești,

Drăgsinești, Povergina, Mănăștiur sau la liturghiile oficiate la mănăstiri cu prilejul unor pelerinaje, aici amintim mănăstirile Românești, Luncani, Hodoș-Bodrog, Feredeșu, Crișan și altele. Corul bisericii din Făget a participat în ultimii ani la multe festivaluri corale și de colinde în parohiile Gătaia, Recaș, Ghiroda, Făget, fiind răsplătit cu nenumărate diplome.

Astăzi corul numără 40 de membrii conduși de Elena Barbu și Mariana Franțescu, care în duminici și sărbători dau răspunsurile liturgice la biserică cu hramul "Adormirea Maicii Domnului" din Făget, onorând și alte invitații la parohiile din jurul Făgetului.

Cu prilejul aniversării a 125 de ani de activitate corală neîntreruptă, corul făgețean a confecționat un steag jubiliar, care a fost sfințit duminică 9 noiembrie 2014 de protopopul Făgetului Bujor Păcurar dimpreună cu preoții celor două parohii, Ioan Jurj și Cristian Farcaș, în prezența autorităților locale, a membrilor corului și a credincioșilor prezenți la Sfânta Liturghie. Tot cu acest prilej s-a confecționat și un tablou cu fotografiile coriștilor actuali și a preoților slujitori care va marca împreună cu steagul, fericita aniversare, fiind și un imbold pentru credincioșii mai tineri cu talent și vocație pentru continuarea tradiției corale făgețene.

La ceas jubiliar dorim corului nostru noi împliniri, multă sănătate membrilor și o activitate cât mai bogată în slujba lui Dumnezeu, a Bisericii și a neamului nostru românesc!

STUDENTIMEA ORTODOXĂ

ANUL XXII, NR. 13 (173), Noiembrie 2014

Supliment al revistei „Învieirea” editat de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români Timișoara

PĂRINTELE TEOFIL, BUNICUL BUCURIEI NOASTRE DUHOVNICEȘTI

GEORGIANA ARDELEAN

„Dumnezeu ne zâmbeste. Și noi trebuie să zâmbim lui Dumnezeu și oamenilor.”

Asemenea izvoarelor curate de munte, care curg pe lungi distanțe adăpând păduri și localități, zâmbetul și bucuria Părintelui Teofil dăinuiesc vii și rodnice la Mănăstirea Brâncoveanu. Deși nu mă număr printre cei care l-au cunoscut în viață, am simțit o chemare lăuntrică de a participa la întâlnirea de suflet organizată cu prilejul parastasului de cinci ani de pomenire a înțeleptului călugăr. Și nu am fost singura, căci am regăsit acolo chipurile multor tineri cunoscuți în taberele de la Oașa și Găbud – în jur de 200, veniți din toate colțurile României. Trebuie că s-a răspândit pretutindeni îndemnul de a veni să ne împărțăm cu bucurie...

Am plecat să mă umplu de seninătate, și m-am trezit căpătând un neașteptat dar: bunicul la care am râvnit dintotdeauna. Unul zâmbitor, răspândind pace, mângâietor, mijlocitor la Doamne Doamne pentru mine... Ni l-au prezentat îndeaproape Părintele Sabin Vodă, Părintele Stareț Iustin și Părintele Pantelimon de la Oașa, Părintele Constantin Necula, precum și Preasfințitul Sofian. Am simțit în cuvintele dumnealor cum Părintele Teofil a sădit și a lăsat fiecăruia o importantă moștenire de transmis mai departe: câte o părticică din duhul bucuriei Ortodoxiei. „Dragă, ce faci te face!”, „Întâi datoria, și-apoi bucuria”, „Nu putem să fim altceva decât ceea ce

suntem.”, „Podoaba cea mai frumoasă a unui tânăr este inima curată și mintea trează.”, „Să te depășești (prin credință) și să te dăruiești celorlăți (prin iubire).”, iată doar câteva dintre învățămintele și sfaturile Părintelui, care ne-au fost așezate la suflet în timpul zilei de 25 octombrie. La rândul nostru, prin cântecele patriotice de la final am încercat să-l încredințăm, acolo unde se află, că „Și de-o fi furtună,/ Și de-i vreme bună,/ Vatra românească noi ne-om apăra.”

Apoi, duminică ne-am rugat împreună Bunului Dumnezeu să odihnească sufletul Părintelui, și să-i asculte în continuare gândurile bune prin care ferește inima fiecăruia dintre noi. În curtea mănăstirii, la masă, la conferință, la cimitir le-am analizat rând pe rând tuturor chipurile și, văzând atâtea râuri de seninătate, nu m-am putut opri din a mă întreba câtă bucurie a putut aduna acest călugăr iubitor-de-Dumnezeu de-a lungul vieții sale pământești... Neîndoielnic, nemăsurată. Așa cum neostenită în rugăciune i-a fost fiecare zi, nemărginită bucuria, necuprinsă depășirea de sine, neîngrădită dăruirea...

Un copil admiră albeața înfățișării bunicului său și-l fascinează nenumăratele povești din vremuri de mult apuse; în schimb, își iubește bunicul duhovnicesc datorită înțelepciunii sfaturilor, a curăției și-a luminii inimii sale rugătoare...

PSALTIȘTI, SPRE SECAȘ

ALINA DRĂNICEANU
ASCOR Timișoara

Dimineață, frig, ceață și totuși, ziua de duminică ne găsește voioși și dornici de a petrece împreună Sfânta Liturghie, pe note psaltice, într-un loc neștiut parcă de nimeni.

Satul Secaș ne întâmpină tăcut. Este prea devreme pentru credincioșii care, din iubire și dor de Dumnezeu, își petrec dimineața rugându-se împreună în bisericuța modestă din margine de drum.

Numai părintele Bogdan, preotul satului, ne așteaptă cu zâmbet și emoție, ca pe niște prieteni dragi nemaivăzuți de mult. Ne vorbește cald și ne aduce binecuvântare de Sus, apoi pornește la drum, spre o lucrare sfântă.

Noi, psalțiștii, radiind în straiile populare păstrate din strămoși, schimbăm fugitiv câteva vorbe și zâmbete și pornim, pe calași drum, pe urmele Părintelui Bogdan, spre un loc parcă doar de Dumnezeu știut.

Încet, încet, pe drumul pietros, înaintăm spre biserică din satul Vizma, un locaș biruitor asupra unor „timpuri grele”.

Simplă, dar impunătoare prin trăinicia ei, friguroasă, dar plină de căldură duhovnicească, biserica din Vizma se lasă ocupată de oameni și sfinți, primind pe Hristos în mijlocul ei.

Nu-mi pot descrie bucuria descoperirii acestui loc și a acestui grup de psalți decât așternând pe hârtie câteva gânduri, câteva amintiri ale momentelor sacre, ale prietenilor dragi și ale peisajelor mioritice.

În amintirile mele este și Părintele Bogdan care ne-a arătat cu simplitate și modestie că-i poate sluji lui Dumnezeu în orice timp și în orice loc, cu zece sau cu doi credincioși. Părintele este cel care dintru început ne-a primit cu iubire, mai apoi ne-a întovărășit cu credința și întru final ne-a îmbrățișat ca pe copiii lui dragi, ne-a ospătat și ne-a mulțumit neîncetat.

Nădăduiesc că bucuriile trăite alături de grupul psaltic nu se opresc la Secaș și nici aici, la bisericuța de la Mitropolie, ci ne vor întâmpina și de pe alte plaiuri bănățene, unde biserici simple, cu români simpli, se bucură de cântări înalte, profunde și duioase.

TABĂRA NAȚIONALĂ DE COLINDE, MĂNĂSTIREA OAȘA

În perioada 21 – 28 decembrie 2014 se va desfășura TABĂRA NAȚIONALĂ DE COLINDE de la Mănăstirea Oașa (jud. Alba) și Metocul Mănăstirii, Schitul Sf. Ioan Evanghelistul de la Găbud, tabără în care vor participa toate filialele Asociației Studenților Creștini Ortodocși din România.

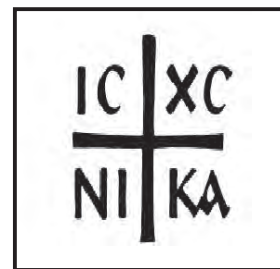
Fiecare filială din țară va veni cu câte un grup organizat, pregătit cu un repertoriu distinct de colinde. În seara de Ajun îi vom colinda pe părintele stareț Iustin

Miron și obștea Mănăstirii Oașa, iar în următoarele zile fiecare grup va pleca cu câte un microbuz spre Găbud. Ajunși aici, fiecare grup însoțit de un părinte îndrumător participă dimineața la Sfânta Liturghie (fiecare grup fiind într-o locație distinctă) după care urmează împărțirea bucuriei Nașterii Domnului prin colind oamenilor din sat.

Pentru mai multe detalii legate de tabără: Ramona Bordea 0755626472, ASCOR Timișoara.

SUPLIMENT CATEHETIC

ANUL III, NR. 13

Noiembrie 2014

BUCURIA COMUNIUNII LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ ȘANDRA

În cursul lunii octombrie a anului 2014, Școala Gimnazială a comunei Șandra a fost gazda întâlnirii profesorilor care fac parte din Cercul Metodic de Religie Sânnicolaul Mare, aflat sub protecția Sfântului Ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei și condus de doamna profesor Ruscu Dana Nicoleta. Această întâlnire a fost, încă de la început, un moment de bucurie al comuniunii frățești care există între profesorii care fac parte din acest cerc „căci ce este mai bun și mai frumos, decât a locui frații împreună?”, așa cum ne învață o rugăciune a Bisericii.

Bucuria a fost pecetluită de prezența în mijlocul nostru a doamnei Prof. Daniela Buzatu, Inspector școlar pentru disciplina Religie, alături de care a participat doamna director a școlii, Pașca Dana Constantina, precum și părintele paroh din Șandra, Prea Cucernicul Nicolae Andreescu și Prea Cucernicul Părinte Referent Catehetic Cristian Tomescu.

În deschiderea activității metodice cu tema *Metode și mijloace de evaluare* a fost rostită rugăciunea, fiind urmată de un moment de reculegere în amintirea vrednicului de pomenire IPS Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului. A urmat apoi cuvântul introductiv al doamnei profesor Ruscu Dana, care a arătat importanța întâlnirii și a evidențiat necesitatea autoevaluării profesorului de Religie pentru ca predarea Religiei să-și atingă scopul dorit.

A luat apoi cuvântul doamna profesor Cornelia Petrov, care a prezentat un amplu portofoliu pe care trebuie să-l dețină profesorul de Religie. Un portofoliu alcătuit din programe școlare, planificări, proiecte didactice, fișe de evaluare, fișe de lucru, adaptate la nivelul clasei și la nevoile elevilor (elevi capabili de performanță și elevi cu dificultăți de învățare), lista manualelor școlare și a auxiliarelor didactice, programări pentru participarea elevilor la Sfânta Liturghie și la primirea Sfintelor Taine, calendarul concursurilor și

olimpiadelor școlare (la nivel local, județean, național) etc.

În continuare, domnul profesor Pescar Viorel ne-a prezentat testele de evaluare inițială pe care le-a întocmit. Testele reprezintă un real folos în evaluarea inițială a elevilor datorită acurateții conceperii lor.

Ca o continuare a testelor prezentate de domnul profesor Pescar și a amplului portofoliu al doamnei Petrov a fost prezentat referatul doamnei profesor Miloș Crina *Metode remediale eficiente în evaluare*. Astfel, s-a pus accentul pe pro-

blemele care pot apărea în evaluarea elevilor și în autoevaluarea profesorilor, dar, în același timp, s-au arătat și câteva modalități prin care aceste probleme pot fi rezolvate, ilustrând prin exemple concrete cum pot fi stimulați să învețe elevii cu un comportament mai dificil.

A urmat apoi prezentarea unor lecții interactive asistate de calculator, prezentări în PowerPoint și filmulețe editate video ale subsemnatului, profesor la școala Șandra. Lecțiile prezentate au fost: *Persecuțiile primilor creștini*, *Hristos binecuvintează familia – Minunea din Cana Galileii* și *Săptămâna Patimilor*, care au fost apreciate de toți ceilalți participanți la cercul metodic, punându-se accentul pe faptul că ele se pot folosi în special în perioadele de recapitulare.

Cu totul special a fost momentul în care doamna inspector Daniela Buzatu a luat cuvântul arătându-ne că ora de religie trebuie să reprezinte pentru elevi chemarea „veniți de luați bucurie”, arătându-ne în acest fel că ora de Religie trebuie să fie răspânditoare de bucurie, iar noi trebuie să devenim în primul rând primitori ai bucuriei și apoi răspânditori ai bucuriei lui Hristos. După acest cuvânt ne-a împărtășit din experiența dumnezei la catedră, prezentându-ne un model de lecție prin care să stărnim interesul elevilor pentru Dumnezeu.

În continuarea prezentărilor, doamna profesor Delia Fiț ne-a supus atenției un document PowerPoint, atent alcătuit, despre tipurile de evaluare, metodele și tehnicile de evaluare pe care le putem folosi la clasă. Meritul doamnei profesor este că a reușit în prezentarea dumnezei să sintetizeze toate aspectele evaluării evidențiate de ceilalți profesori antevorbitori.

Au urmat apoi discuții de „masă rotundă” unde au luat cuvântul Prea Cucernicul Părinte Cristian Tomescu, iar apoi Prea Cucernicul Părinte Nicolae Andreescu, care ne-au împărtășit din experiența dumnezeilor de a-i face pe elevi să participe la Sfânta Liturghie și de a-i aduce în fața Sfântului Potir în cadrul Sfintei Liturghii, după

ce au fost pregătiți în prealabil prin Taina Sfintei Spovedanii.

Ce se mai poate spune despre această întâlnire? A fost, în primul rând, prilejul anumitor schimburi de experiență în vederea perfecționării metodelor de evaluare, dar și a celor de predare, neavând altă menire decât perfecționarea continuă a cadrelor didactice în vederea predării Religiei într-un mod cât mai atractiv.

De asemenea, a pus în evidență marele rol care le revine profesorilor de Religie în educarea în spiritul valorilor creștine a personalității viitorilor enoriași ai

Bisericii, pentru că, așa cum remarca IPS Nicolae Corneanu într-un studiu: „Personalitatea nu e un fruct care vine de la sine; ea angajează toate forțele tinereții. Ea nu e rezultatul indiferenței și delăsării, ci a unui efort conștient, dărz și fără răgaz. În acest efort, sprijinul cel mai puternic este comuniunea cu Dumnezeu în Hristos și în sfinții Lui”. De împlinirea acestui rol vom răspunde cu toții în fața lui Hristos.

Fără a exagera cu nimic, trebuie să spunem că s-a discutat și despre obligația profesorilor de a intra în contact cu preoții parohi pentru a-i invita pe aceștia la orele de Religie. Se recomandă ca profesorul de Religie să fie sprijinit în relația cu

elevii și părinții acestora, dar și în buna colaborare care este bine să existe între preoți slujitori și profesorii de religie.

Ca o ultimă idee, trebuie să precizăm că această întâlnire a fost un moment pentru a ne cunoaște mai bine și pentru a întări colaborarea. Cu toții am putut învăța câte ceva și cu toții am plecat la casele noastre cu speranța că ora de Religie va avea un viitor mai strălucit în ciuda tuturor luptelor pe care persoane rău-intenționate le duc împotriva ei.

MARTIRIUL SFINȚILOR MUCENICI BRÂNCOVENI

Prof. DELIA TOMESCU

În cadrul simpozionului nostru, având în vedere faptul că acest an bisericesc este închinat de B.O.R. și Sfinților Mucenici Brâncoveni, în comunicarea mea mă voi referi la suprema lor jertfă pentru Hristos și neamul românesc.

Viața și personalitatea voievodului Constantin Brâncoveanu și-au pus amprenta asupra istoriei, credinței și artei țării noastre, rămânând în memoria națională inconfundabila epocă brâncovenească.

Nicolae Iorga îl caracterizează pe Constantin Brâncoveanu ca fiind un foarte bun diplomat ce s-a străduit să păstreze relații bune atât cu frații români din Moldova și Transilvania, cât și cu creștinii occidentali, dar și cu Poarta otomană; un mare ctitor atât în țară, cât și la toate „locurile sfinte”; un om de cultură, „urmaș legitim al împăraților bizantini, domn autonom în țara lui”.

Cu toate acestea, cum nimeni nu poate scăpa de uneltirea celui rău, mai ales atunci când îi slujești lui Hristos, nici marele voievod n-a fost ocolit de lucrarea celui rău, manifestată prin invidia și răutatea propriilor rude care l-au denigrat și trădat. Este vorba de neamul Cantacuzinilor care, încă din 1707, au fost porecliți Seităneștii (conf. *Antologie aghiografică românească*). Voievodul era străin de urzelile complotului Cantacuzinilor.

Del Chiaro, secretarul florentin din vremea aceea, spune că Brâncoveanu „avea o fire atât de blândă încât nu credea niciodată că ar fi trădat”. Chiar când unul din foștii săi medici, grecul Anton Corai, află întâmplător despre complot și îl avertizează în scris, el tot nu crede.

Situația Sfântului Constantin și a familiei acestuia s-a înrăutățit în primăvara anului 1714, când a ajuns vizir Gin Ali Pașa, despre care N. Iorga a scris: „un nebun care credea că putea reface prestigiul imperiului (otoman) prin vărsare de sânge”.

Astfel, în ziua de marți, 24 martie 1714, domnitorul primește vestea mazălirii chiar din partea capugiului Mustafa Aga, pe care el îl considera prieten. Avem în față un tablou cutremurător. Conform cronicii vremii, după ce a scos năframa de mătase neagră și a pus-o pe umărul domnului, declarându-l mazălit, Mustafa Aga a amenințat că „în caz de nesupunere, țara va fi trecută prin foc și sabie de 12 000 de turci care așteaptă la hotare”.

În acest moment crucial atât pentru viața sa, cât și pentru țară, sfântul voievod a pus înainte dragostea sa pentru binele supușilor săi și ne-a arătat credința sa că toate se supun Atotputernicului și Dreptului Judecător, din acest motiv nu s-a opus arestării sale și i-a iertat pe vrăjmașii săi.

În acest sens, sunt grăitoare cuvintele domnitorului, consemnate de italianul Del Chiaro, pe care Sfântul Constantin Brâncoveanu le-a spus vărului său, Ștefan Cantacuzino, noul domn numit de Poarta otomană, înainte de despărțire: „Dacă aceste nenorociri sunt de la Dumnezeu pentru păcatele mele, facă-se voia Lui. Dacă sunt însă fructul răutății omenești, pentru pieirea mea, Dumnezeu să ierte pe dușmanii mei, dar păzească-se de mâna teribilă și răzbunătoare a judecății divine”. La mai puțin de doi ani, adevărul cuvântului rostit de îndureratul domn s-a împlinit, întrucât, atât Ștefan Cantacuzino, cât și tatăl său, Constantin Cantacuzino, uzurpatorii săi, au fost uciși și ei la Istanbul.

Împreună cu cei patru fii ai săi, cu ginerii săi, cu nora cea mare și nepoțelul Constantin, cu doamna Maria și cu sfetnicul lanache Văcărescu, domnitorul este dus la Istanbul (Țarigrad) chiar în Săptămâna Patimilor, în martie 1714 (Joia Mare).

Întreaga avere i-a fost confiscată de către Poartă, iar ei au fost închiși în „întunecatele subterane” de la Fornetta, din cele 7 turnuri (Edicule). Iar de la 15 mai 1714, Brâncoveanu cu fiul

său cel mare au fost întemnițați în „Groapa sângelui” ca să mărturisească toate averile.

Din aprilie și până spre sfârșitul lui iulie, au fost supuși la cele mai cumplite chinuri. La capătul suferințelor, nu le mai rămăseseră Brâncovenilor decât sufletele din ei.

Istoricul francez M. Mignot afirmă că muftiul obținuse grațierea brâncovenilor cu condiția ca ei să treacă la mahomedanism. Voievodul, ca și fiii lui, „au rămas însă constanți în credința lor și apărură la locul suplicelui cu o nobilă tărie”. Li s-a îngăduit ca înainte de execuție să-și facă o mică rugăciune. Del Chiaro păstrează următoarele cuvinte de îmbărbătare ale lui Brâncoveanu: „Fiii mei fiți curajoși, am pierdut tot ce am avut în această lume, cel puțin să salvăm sufletele noastre și să ne spălăm păcatele cu sângele nostru”.

După ce a asistat la execuția bătrânului și credinciosului sfetnic Ianache și a celor trei frați ai săi, mezinul Matei „în grozăvia spaimei se rugă sultanului să-l ierte, făgăduind că se va face musulman”. În acest moment de cumpănă al fiului, bătrânul tată (în acea zi de 15 august 1714 împlinea 60 de ani) a avut de la Dumnezeu, datorită smereniei sale, tăria de a-și îmbărbăta fiul astfel: „Din sângele nostru n-a mai fost nimeni care să-și piardă credința. Dacă este cu putință, mai bine să mori de o mie de ori, decât să-ți renegi credința strămoșească pentru a trăi câțiva ani mai mulți pe pământ”. Aceste cuvinte au avut puterea de a-l determina pe tânăr să-și jertfească și el viața pentru Hristos spunând: „Vreau să mor creștin! Lovește!”.

Cu adevărat sfinții mucenici Brâncoveni, Constantin Vodă și fiii săi, Constantin, Ștefan, Radu, Matei și Sfetnicul Ianache au iubit pe Dumnezeu „cu toată inima lor, cu tot sufletul lor și cu tot cugetul lor”(Matei 22,37), mai mult decât viața pământească trecătoare. Au iubit mai mult pe Cel care le-a dat viață decât viața lor .

De aproape două mii de ani, Sfântul Ioan Evanghelistul, în cartea Apocalipsei, face o caracterizare a sfinților mucenici, deci și a sfinților mucenici Brâncoveni: „Aceștia care sunt îmbrăcați în veșminte albe, cine sunt și de unde au venit? Și i-am zis: Doamne, Tu știi. El mi-a răspuns: Aceștia sunt cei ce vin din strămtorarea cea mare și și-au spălat veșmintele lor și le-au făcut albe în sângele Mielului. Pentru aceea sunt înaintea tronului lui Dumnezeu, și îi slujesc ziua și noaptea...” (Apocalipsa 7, 13-15).

Sfinții Martiri Brâncoveni îi slujesc lui Dumnezeu în ceruri slăvindu-L și rugându-se pentru noi, cei de pe pământ. Din însemnările despre viața și activitatea Sfântului Arsenie Boca aflăm că acesta a venit în lume cu mult har pentru poporul român, în urma rugăciunilor Sfinților Mucenici Brâncoveni.

Este o mare binecuvântare pentru poporul român și țara noastră să aibă rugători în cer: pe sfinți, pe mucenici și pe eroii săi. Sfinții mucenici Brâncoveni sunt o parte din slava neamului nostru înaintea lui Dumnezeu și credem că doar acele popoare răzbesc în istorie, care au sfinți, mucenici și eroi. Așa credem că se explică și faptul că poporul nostru abia după aproape două milenii s-a putut reîntregi într-o bună parte a hotarelor Daciei lui Decebal.

Sfinților Mucenici Brâncoveni, apărători ai credinței noastre străbune, ai legii noastre strămoșești, creștin – ortodoxe, rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi!

Bibliografie:

1. *Antologie aghiografică românească*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1994, pp. 203-219;
2. *Proloagele, în fiecare zi împreună cu sfinții*, vol. 2 (martie - august), EIBMO, București, 2013, pp. 822-823;
3. C-tin și Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Editura Albatros, București, 1975, pp. 439-445.

SFÂNȚA ÎMPĂRTĂȘANIE ȘI PUTEREA EI

eleva BIANCA DENISA BRAN,
clasa a VIII-a, Liceul Teoretic Periam

Ce crunte sunt aceste timpuri, când păcatul umbrește inimile credincioșilor, făcându-i să se îndepărteze de Dumnezeu, de Tatăl nostru cel Ceresc. Și cum am putea noi, păcătoșii, să ne apropiem din nou de Creatorul nostru mai bine decât prin Trupul și Sângele Fiului Său, al Domnului nostru Iisus Hristos?

Această Taină e de mare însemnătate căci viața noastră veșnică depinde de ea. Însuși Iisus Hristos a zis: „*Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua de apoi*” (Ioan 6, 54), iar ea îi unește pe credincioși cu Mătuitorul Iisus Hristos, dar îi unește și între ei prin aceeași dragoste atotcuprinzătoare.

Sfânta Taină a împărtășaniei este cea mai importantă dintre Sfintele Taine pentru că prin celelalte creștinul primește harul divin, însă prin această taină el primește însuși Izvorul Harului, în mod real.

Așadar, împărtășania este Taina prin care, sub chipul pâinii și al vinului se împărtășește credincioșilor însuși Trupul și Sângele lui Hristos spre iertarea păcatelor și spre viața veșnică. Dar această taină trebuie primită cu vrednicie, după Spovedanie și după dezlegarea duhovnicului, pentru a nu atrage osândă sufletelor noastre, nesocotind Trupul Domnului (I Corinteni 11, 29).

Eu am aflat semnificația acestor învățături după o perioadă în care viața mea a fost pusă la grea încercare. Din cauza necazurilor nu-l mai iubeam pe Dumnezeu și nu mai credeam în El.

Ajunsesem să-i rănesc pe cei din jurul meu și nu mai știam ce e milostenia, ce e fericirea, ce e dragostea.

Dar totul s-a schimbat într-o zi când am cunoscut o fată care nu vedea, nu se putea bucura de albastrul cerului, de verdele copacilor și nu avea nicio imagine pe care să o asocieze cu ființa dragă pe care orice om o numește *mama*.

Și totuși ea credea în Dumnezeu. La întrebarea mea „*De ce nu e furioasă pe Dumnezeu?*” aceasta mi-a răspuns calmă și cu zâmbetul pe buze „*De ce să fiu nemulțumită de vreme ce pot să merg, să aud, să vorbesc, să mă mișc, să iubesc și să trăiesc?*”.

În acel moment, am realizat cât de egoistă și de oarbă am fost; nu mi-am dat seama de minunatele daruri pentru care trebuie să fiu recunoscătoare. Lacrimi amare și reci îmi udau obrazul iar în acea clipă am căzut în genunchi implorând pe Dumnezeu să mă ierte, să-i fie milă de mine.

Dar mi-am dat seama că nu pot doar să cer fără să fac nimic. Și am început să mă pregătesc pentru Taina care avea să-mi aducă iertare - Sfânta Taină a împărtășaniei.

Am postit, m-am rugat, mi-am mărturisit păcatele în Scaunul Spovedaniei și, după ce i-am iertat pe cei care mi-au greșit și mi-am cerut iertare tuturor, chiar în acea zi *am gustat din Trupul și Sângele lui Iisus Hristos* cu brațele deschise.

Am fost fericită după mult timp căci am simțit cum Dumnezeu m-a așteptat cu îndelungă răbdare și cu brațele deschise ca să mă întorc la El.

De atunci, mă împărtășesc de fiecare dată când pot, căci am realizat că numai așa sunt cel mai aproape de Iisus Hristos.

De aceea, *prin orice greutăți ale vieții trecem, trebuie să ne împărtășim*, pentru a simți iubirea lui Dumnezeu, vie și lucrătoare în sufletele noastre.

Desen realizat de eleva ANDREEA SIMA,
Clasa a VI - a, Școala Gimnazială Sânpetru Mare

SFÂNTA TAINĂ A ÎMPĂRTĂȘANIEI

eleva SANDRA LARISA JURJESCU,
Clasa a VI-a, Școala Gimnazială Ghiroda

În luna noiembrie sărbătorim „Ziua Bibliei”, mai exact în data de treisprezece. Cu această ocazie, la școală, am avut de realizat un portofoliu cu tema *Sfintele Taine în lumina Sfintei Scripturi*. Eu am avut sarcina de a căuta în Evanghelia după Ioan versete cu trimitere la Sfânta Taină a împărtășaniei. Iată ce am găsit în capitolul șase: „Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce crede în Mine are viață veșnică. Eu sunt pâinea vieții. Părinții voștri au mâncat mană în pustie și au murit. Pâinea care se coboară din cer este aceea din care, dacă mănâncă cineva, nu moare. Eu sunt pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu. Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Trupul este adevărata mâncare și sângele Meu, adevărata băutură.”

Și noi astăzi, asemenea oamenilor din acea perioadă ne întrebăm: „cum putem noi mânca Trupul și bea Sângele Său?”. Doar credința aduce lumină în acest mare mister. De aceea, împărtășania este o Sfântă Taină.

Ceea ce am înțeles eu este că fiecare credincios trebuie să se împărtășească, deoarece de asta depinde viața noastră veșnică. Prin Sfânta Taină a împărtășaniei Iisus Hristos este permanent alături de noi. Împărtășania este Taina pe care omul o primește pe tot parcursul vieții, din primele zile de viață, după Botez până în ceasul morții. Iisus ne cheamă să fim împreună cu El la fiecare Sfântă Liturghie. Ar trebui ca noi toți, creștinii, cu mic cu mare, să răspundem cu multă bucurie chemării Sale. Însă, împărtășania își arată roadele numai în sufletele celor care o primesc cu vrednicie, adică în cei pregătiți sufletește și trupește pentru primirea ei.

Cum să mă pregătesc trupește pentru această Sfântă Taină știu de multă vreme de la mama și bunica: postesc câteva zile, în ziua în care mă împărtășesc nu mănânc nimic și nu beau apă, particip la Sfânta Liturghie ascultând-o cu multă evlavie. Despre cum să mă pregătesc sufletește știu de la părintele duhovnic: mă spovedesc, fac fapte bune, mă rog și mă căiesc pentru păcatele făcute.

Nu știu alți oameni ce simt după Sfânta împărtășanie, dar eu mă simt mai puternică, mai liniștită și mult mai aproape de Hristos.

Desen realizat de eleva ROXANA GHIȚAN,
Clasa a VIII-a, Școala Gimnazială Grabați

Desen realizat de elevul ADONIS SILAGHI,
Clasa a VI-a, Școala Gimnazială Liebling

SFÂNTUL GORAZD, EPISCOPUL MARTIR DE PRAGA

Pr. dr. ALEXANDRU NAN

În perioada celui de-al Doilea Război Mondial nu numai Biserica Rusă, ci toate Bisericile ortodoxe au dat martiri din rândul lor prin opoziția împotriva Germaniei naziste. Astfel, la data de 4 septembrie 1942 era împușcat de către naziști la Praga episcopul Gorazd, deoarece i-a adăpostit în cripta Catedralei din Praga pe cei implicați în atentatul împotriva lui Reinhard Heydrich. În anul 1961 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Sârbe l-a trecut pe episcopul Gorazd în rândul neomartirilor, iar în anul 1987 și Biserica Cehoslovaciei a recunoscut această canonizare.

Sfântul Gorazd s-a născut la data de 26 mai 1879 în localitatea Hrubá Vrbka din Moravia. Pe numele de mirean Matej Pavlik, Gorazd a fost fiul unui fermier, care multă vreme a ocupat funcția de primar în satul său. Familia în care s-a născut Matej era romano-catolică. În anul 1898 Matej a absolvit cu succes liceul și s-a înscris la Facultatea de Teologie Catolică din Olmütz (Olomouc). În 1902 a absolvit teologia, iar pe data de 5 iulie a aceluiași an a fost hirotonit preot. Până în anul 1904 tânărul preot Matej a fost capelanul comunităților vorbitoare de limba germană din Karlstein și Braunsdorf. Timp de 15 ani va fi apoi parohul bisericii Sanatoriului psihiatric din localitatea Kromjeric. Confruntat cu pacienții bolnavi psihic, Matej va cunoaște foarte bine problemele sufletului omenesc.

Încă din timpul studiilor de teologie, Matej a fost preocupat de activitatea Sf. Chiril și Metode, apostolii slavilor. Preocuparea pentru acești sfinți i-a trezit și interesul pentru Ortodoxie. Tot în timpul studiilor a vizitat orașul Kiev și mănăstirile de la Lavra Pecerska.

În timpul primului război mondial a fost tot mai nemulțumit de poziția Bisericii romano-catolice în Imperiul austro-ungar. După război s-a apropiat de mișcarea: "Biserica cehoslovacă sau husită". Dar, această apropiere nu l-a mulțumit, fiind preocupat de acum înainte de o apropiere a comunităților catolice de Biserica Ortodoxă. Cam în aceeași perioadă s-a împrietenit cu episcopul ortodox sârb de Niș, Dositei.

Trecerea la Ortodoxie și hirotonia întru episcop

Pe data de 20 septembrie 1921 – în ajunul sărbătorii Nașterii Maicii Domnului – Matej Pavlik împreună cu 24 de cetățeni cehi au cerut trecerea la Ortodoxie în localitatea sârbă Sremski Karlovcium, unde Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Sârbe își ținea ședința ordinară. După mărturisirea credinței ortodoxe au fost primiți în Biserica Ortodoxă Sârbă. În următoarea zi, Dr. Matej Pavlik a fost tuns în monahism la mănăstirea Krušedol, primind numele de Gorazd, după un ucenic al Sf. Metode cu același nume.

În ziua următoare în timpul Sfintei Liturghii a fost ridicat la rangul de egumen în mănăstirea Grgetek, iar seara la slujba Vecerniei din mănăstirea Hopova a primit rangul de arhimandrit. La data de 25 septembrie 1921 patriarhul sârb Dimitrie, împreună cu mitropolitul Antonie (Chrapovickij) de Varna și episcopul Iosif de Bitola, în prezența tuturor episcopilor Patriarhiei Sârbe, l-au hirotonit pe arhimandritul Gorazd episcop al Bisericii Ortodoxe. Ca episcop pentru Moravia și Schlesia, mai târziu cu titulatura de episcop ortodox pentru Cehia și Boemia-Schlesia, cu sediul la Praga, episcopul Gorazd s-a străduit fără încetare să ridice Biserica Ortodoxă din teritoriul încredințat. Astfel, sub directa sa îndrumare au fost ridicate 14 biserici și s-a început și ridicarea unei mănăstiri. Episcopul Gorazd a fost activ și din punct de vedere literar. El a compus un Memorandum referitor la poziția juridică a Bisericii Ortodoxe în Cehoslovacia și a publicat lucrările: "Rugăciuni și imne ortodoxe pentru popor", o Biografie a Sf. Chiril și Metode și legăturile lor cu Roma și Constantinopol, Programul pentru educația religioasă în școlile de stat din Cehoslovacia, un Catehism ortodox și Regulamentul clericilor Eparhiei Ortodoxe a Cehoslovaciei. De asemenea, el a publicat textul celor două Sfinte Liturghii ale Sf. Ioan Gură de Aur și Vasile cel Mare și un Trebnic (Molitfelnic) în limba cehă.

În anul 1922 episcopul Gorazd a plecat chiar în America pentru a înlesni trecerea fraților săi cehi de acolo la Ortodoxie. De asemenea, el a sprijinit revenirea la Ortodoxie a greco-catolicilor din Ucraina subcarpatică și a contribuit la reînființarea Episcopiei de Muncaci și Presov.

Atentatul asupra lui Heydrich și martiriul episcopului Gorazd

După ocuparea Cehoslovaciei de către germanii naziști, Gorazd a criticat ideologia și, mai ales, modul de a proceda al acestora. În luna mai 1942 parașutiști cehi au lansat un atentat asupra Protectoratului german pentru Boemia și Moravia, răbindu-l grav pe loțtiitorul acestuia, Reinhard Heydrich. În urma unei infecții provocate de atentat, Heydrich a murit în luna iunie. În urma atacului, unii dintre parașutiști au reușit să scape și să se refugieze în cripta Catedralei ortodoxe din Praga.

În urma unei trădări, Gestapo-ul a reușit să afle de Jozef Gabcik și Jan Kubis, care împreună cu cinci tineri, se adăpostiseră în criptă. Pe data de 18 iunie soldații germani au intrat în Catedrală și i-au atacat pe luptătorii pentru libertate din criptă, omorându-i pe toți. Drept pedeapsă au mai fost împușcați cei 47 de locuitori ai satului lor, iar 11 copii au murit gazați în lagărul de concentrare din Kulm (Chelmno) din Polonia.

Prin adăpostirea acestor parașutiști era hotărâtă și soarta episcopului Gorazd. Pentru a salva viața celor doi preoți responsabili ai Catedralei, a îngrijitorului și familiei sale, episcopul Gorazd a scris o scrisoare pe care a trimis-o Protectoratului german, în care afirma: „Mă pun la dispoziția organelor abilitate și o să mă supun oricărei pedepse, chiar celei cu moartea”.

Într-adevăr, episcopul Gorazd a fost arestat și după mai multe luni de detenție și tortură, a fost condamnat la moarte la data de 3 septembrie 1942. Împreună cu el au mai fost condamnați ecleziahul catedralei, pr. Vaclav Cíkl și pr. Jan Sonnewend, președintele Consiliului Eparchial. O zi mai târziu aceștia au fost împușcați, iar pe data de 5 septembrie a fost executat și pr. Vladimir Petrek (Michail SCHKAROVSKIJ, Die Kirchenpolitik des Dritten Reiches gegenüber den orthodoxen Kirchen in Osteuropa (1939-1945), Münster 2004, p. 141-142).

Unele surse vorbesc chiar de 236 de persoane care i-au ajutat pe parașutiști, sau care au fost în contact cu ei, și care au fost omorâte în octombrie 1942 în lagărul de concentrare austriac de la Mauthausen.

Nouă dintre aceste persoane erau credincioși ai Catedralei din Praga : Maria Ciclova, soția pr. Vaclavs, Maria Gruzinova, fosta secretară a episcopului Gorazd, Maria Sonnevendova, soția pr. Jan, Ludmila Rysava, fiica sa, Vaclav Ornest, îngrijitorul catedralei, Frantiska Ornestova, soția sa, Miluse Ornestova, fiica ei, Karel Louda și Maria Loudova.

După execuție trupul episcopului Gorazd a fost ars la crematoriul din Praga. La data de 1 septembrie 1942 Biserica Ortodoxă Cehă a fost scoasă în afara legii, iar bunurile acesteia au fost confiscate, trecând în posesia celui de-al Treilea Reich. Toate bisericile ortodoxe au fost închise, clericii fiind trimiși la muncă silnică în lagărele naziste.

Canonizarea episcopului Gorazd

În anul 1961 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Sârbe a hotărât trecerea în rândul sfinților a lui Gorazd, fiind trecut în rândul neomartirilor, cu data de pomenire în ziua sfântului Vitus, zi în care se amintește și de lupta de la Câmpia Mierlei – Kosovo Polje (1389), la care a participat și domnitorul Mircea cel Bătrân. În anul 1987 Biserica Ortodoxă a Cehoslovaciei a recunoscut oficiat pe neomartirul Gorazd, trecându-l în calendarul său.

În anul 1995 la sărbătorirea a 60 de ani de la sfințirea catedralei din Praga, cripta acesteia a fost închinată episcopului Gorazd și celorlalți ortodocși care au murit din cauza naziștilor. În anul 1999 în catedrală a fost adusă o raclă în amintirea episcopului Gorazd și a celorlalți ortodocși uciși. Alături, au fost așezate spre cinstire veșmintele arhieresti ale sfântului episcop Gorazd, toiagul său și mitra sa episcopală, în locul moaștelor sale care au fost arse în crematoriu.

Episcopului Gorazd i-a fost acordat post mortem ordinul Tomas-Garrigue-Masaryk, una cea dintre cele mai înalte distincții ale Statului ceh, ordin instaurat în anul 1990 (Michael SCHULTE, Gorazd von Tschechien und Mähren-Schlesien, în: Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon (BBKL)

Simpozion în cinstea Sf. Gorazd

În amintirea jertfei Sf. Gorazd și a celorlalți ortodocși, fundația „Pro Oriente” din Viena a organizat, la 70 de ani de la evenimentele întâmplare, în orașul austriac Linz, în ziua de 13 martie 2012 un simpozion cu titlul: „Vecinătatea necunoscută – Ortodoxia în Cehia”.

În cadrul simpozionului Jaroslav Sebek, membru al Academiei de Științe a Cehiei a vorbit despre „Politica religioasă a naziștilor și mișcarea de rezistență cehă”. Jaroslav Suvarsky, parohul Catedralei din Praga, locul unde au fost omorâți parașutiștii, s-a referit la impactul avut de „Heydrichiade” asupra Bisericii Ortodoxe din Cehia.

În finalul simpozionului, Alexander Lapin, preot ortodox pentru soldații ortodocși din Armata austriacă, a prezentat situația de astăzi a Ortodoxiei în Cehia și Slovacia (Josef WALLNER, Tschechien. Die mutige Tat der kleinen orthodoxen Kirche, în ziarul online Kirchenzeitung.at: <http://www.kirchenzeitung.at/newsdetail/rubrik/tschechien-die-mutige-tat-der-kleinen-orthodoxen-kirche/>, pagină accesată la data de 15 martie 2012).

VIZITELE PASTORALE

Prof. ALEXANDRU HRAB

Trăim într-o lume secularizată în care membrii Bisericii se îndepărtează tot mai mult de Adevăr, se îndepărtează tot mai mult de calea care duce spre Hristos. Falsele valori stau la loc de cinste pe când adevăratele valori sunt considerate demodate fiindcă ele ar îngredi chipurile libertatea omului.

Acesta este mediul în care preotul, ca și păstor sufletec al parohiei este chemat să intervină pentru ca păstoriții să-și găsească din nou calea spre Dumnezeu. Urmând cuvintelor și exemplului Mântuitorului care a spus că „n-a venit ca să l se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Marcu 10 ,45) și că „Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale”.(Ioan 10 11), preotul trebuie să caute să fie păstorul cel bun care să-și pună sufletul și să-și slujească enoriași.

Una dintre metodele de intervenției pe care le poate folosi preotul în folosul slujirii credincioșilor, pe lângă oficierea sfintelor slujbe, pe lângă predica duminicală și orele de cateheză este reprezentată de vizitele pastorale. Dar ce sunt vizitele pastorale? În linii mari sunt „întâlniri ale preotului cu enoriașii săi, în casele acestora sau în instituțiile în care aceștia își desfășoară activitatea”¹. Astfel, putem să spunem că vizitele pastorale sunt întâlniri ale preotului cu toți membrii parohiei, de la cei mai mici, până la cei mai bătrâni, întâlniri care au loc de obicei la casele acestora, în care preotul stă de vorbă cu ei și în care caută să afle nevoile lor și în același timp să propovăduiască Cuvântul lui Dumnezeu.

1 Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae D. Necula, „Ce sunt vizitele pastorale, când se fac și ce rol au ele în activitatea preotului?”, în *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. 3, ed. IBMBOR, București, 2004, p. 285.

Părintele Nicolae Necula de la Facultatea de Teologie din București a împărțit vizitele pastorale în vizite sistematice sau programate, adică cele care se efectuează după un plan bine stabilit, bine pus la punct și vizite întâmplătoare, adică vizitele care țin de îndatoririle liturgice ale preotului față de credincioși din parohiei². Totuși trebuie să ne punem întrebarea dacă aceste vizite întâmplătoare care țin de nevoile liturgice ale credincioșilor se pot considera cu adevărat vizite în sensul propriu al cuvântului din care credincioși pot învăța câte ceva? Dacă ele se fac mai ales atunci, după cum afirmă părintele, când omul se află în boală sau la sfârșitul vieții pământești³ acei oameni ce mai pot învăța, ce mai pot discuta cu preotul când lor le stă gândul la necazul care s-a abătut sau care se abate asupra lor? Este adevărat că și aici preotul poate să-i îmbărbăteze ajutându-i să-și pună nădejdea în Dumnezeu, dar în astfel de momente este greu că cei păstoriți să se gândească la nădejde. Și așa de multe ori în unele locuri a devenit o tradiție ca doar atunci când cineva „trage să moară” preotul să meargă să-l viziteze. Este bine și de folos ca preotul să-i viziteze pe cei aflați în suferință, dar acest lucru trebuie să fie constant și nu doar atunci când aceștia sunt într-un stadiu final al bolii⁴ și astfel nici cel bolnav, dar nici ceilalți credincioși nu vor vedea în preot pe cel care aduce moartea, ci pe cel care dă nădejde, care dă speranță pe cel care vine să-L aducă pe Hristos Care dă vindecare.

Privind de această dată spre vizitele sistematice, observăm că la aceste vizite au fost încadrate și vizitele legate de marile sărbători, pentru binecuvântarea casei⁵. Și aici intervine o problemă, de exemplu, într-un sat mare sau la orașe, unde sunt totuși mai mulți slujitori la o parohie, mai există timpul necesar ca preotul să poată să stea de vorbă și să asculte probleme de la fiecare casă pe care o binecuvintează?

Cu adevărat cele prezentate mai sus reprezintă vizite, dar ele sunt vizitele de necesitate, vizite sacramentale, vizite în care se discută prea puțin despre nevoile oamenilor, în care prea puțin se ține cont dorințele lor, așa cum ar trebuie să fie după părerea noastră vizitele pastorale. Plecând de la cele enunțate, nu vedem rostul împărțirii vizitelor pastorale în vizite programate și ocazionale, ci vizitele ar trebui să fie pe ordinea de zi a agendei preotului o continuă lucrare a acestuia.

2 *Ibidem*, p. 287.

3 *Ibidem*, p. 291.

4 În legătură cu pastorația bolnavilor recomandăm studiul Părintelui Lect. Univ. Dr. Mihai Ios, „Priorități pastorale: bolnavii”, în *Studii de Teologie practică*, ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2009, pp. 77-100.

5 Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae D. Necula, *op. cit.*, pp. 288-289.

De preferabil ar fi, dacă s-ar putea și ar permite timpul să nu treacă o zi în care preotul să nu viziteze măcar o familie din parohie. Un bun exemplu de vizite pastorale poate fi urmărit și în romanul „Lucrătorii viei”⁶.

Din păcate pentru mulți dintre preoți vizitele pastorale nu au o importanță deosebită. Se mulțumesc cu faptele prezentate mai sus și atât, uitând parcă cuvintele Mântuitorului: „adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut” (Matei 25, 45).

De aceea nu putem să nu vedem importanța vizitelor pastorale, mai ales pentru un preot venit nou în parohie pentru că reprezintă un bun prilej ca preotul să-și cunoască viitorii enoriași și să-și aleagă colaboratorii potriviți pentru ca în viitor să-și pună în mișcare toată parohia, așa cum afirmă părintele Gheorghios Kapsanis „preotul poate să pună în mișcare toată parohia lui și să însuflească un interes catehetic în toate cadrele și membrii ei, astfel încât toți să colaboreze la lucrarea catehetică, fiecare în felul său propriu, unul prin rugăciune, altul prin exemplul și sfaturile lui, iar altul prin susținerea economică a lucrării catehetice. Preotul catehet transformă parohia într-o parohie care catehizează. Psalții, epitropii, paracliserul, dobândesc o conștiință catehetică”⁷.

Un alt rol important al acestor vizite este acela că prin ele, preotul poate cunoaște întreaga situație financiară a membrilor parohiei. Astfel, va putea ca să ceară sprijinul persoanelor bine puse la punct din punct de vedere financiar pentru a le ajuta pe acele persoane din parohie mai năpăstuite de soartă.

Un alt mare rol pe care îl au vizitele pastorale este legat de problemele spirituale ale credincioșilor. Așadar, preotul va putea sta de vorbă cu ei dându-le un sfat potrivit pentru că de multe ori un cuvânt face mult și astfel, enoriași vor vedea în preot un adevărat părinte pe care simte durerea atunci când fii săi sufletești sunt bolnavi spiritual. Despre necesitatea vizitarea celor bolnavi trupește numai amintim aici fiindcă am amintit mai sus.

Un alt beneficiu al vizitelor pastorale îl reprezintă împrietenirea preotului cu cei mai mici membri ai familiei. Astfel, copiii vor fi familiarizați cu preotul și nu vor vedea în acesta un om înfricoșător așa cum i-au învățat părinții, ci un prieten de nădejde, un om la care vor ști să apeleze atunci când au probleme grave.

O altă situație care impune vizită pastorală este dată de construirea unui nou locaș de închinare, sau pentru înzestrarea locașului cu obiecte necesare cultului, sau pentru pictarea ei, de asemenea, pentru întreținerea

6 Este vorba despre romanul lui Dumitru Beleneș, apărut la editura Oastea Domnului din Sibiu în anul 2012, roman în care aceste prezintă primii 10 ani din viața preotului Ioan Mirea, cel care va ajunge mai târziu Episcopul Iosif Gafton.

7 Gheorghios D. Matallinos, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, traducere pr. prof. Ioan I. Ică, Deisis, Sibiu, 2004, p. 117.

cimitirului sau a unor clădiri anexe bisericii⁸. Preotul va merge însoțit de epitrop și de preferabil un membru al consiliului parohial pentru a vedea fiecare familie din parohie cum și în ce fel poate să ajute la ducerea la bun sfârșit a celor începute.

Ca o concluzie preotul nu trebuie să uite „să-i viteze în mod regulat și constant pe cei bolnavi, pe cei în vârstă, pe cei săraci și pe cei care se află în diferite situații grele. El trebuie să-i consoleze, să le însuflească curaj, să le dea speranță și să se îngrijească de ajutorarea lor”⁹. Și să fie conștient că acest lucru nu se poate realiza fără ajutorul vizitelor pastorale.

În câteva cuvinte putem spune că prin vizitele pastorale se continuă Liturghia din Biserică sau am putea spune că ele reprezintă o „Liturghie după Liturghie”. Ele ne arată că Liturghia nu rămâne doar la actul săvârșirii ci ea se continuă în viața preotului și implicit prin vizita preotului și în viața credincioșilor. Ele sunt ocazii prin care preotul poate să-și cunoască enoriași mai ales dacă este un preot venit nou un parohie. De asemenea, ele reprezintă un prilej de a sta de vorbă cu membrii Bisericii și a-i învăța. Reprezintă un prilej de-a-i cerceta pe cei aflați în suferință. De asemenea, urmând exemplul păstorului și turma va începe să-și facă vizite și astfel se va restabili pentru oameni comuniunea pierdută. Am putea spune că vizitele pastorale fac parte din marea misiune pastorală și de catehizarea pe care preotul o are primită de la Hristos și prin care preotul nu face altceva decât să-i conducă pe oameni spre Hristos.

8 Pr. Prof. Univ. Dr. Nicolae D. Necula, *op. cit.*, p. 290.

9 Pr. Prof. Dr. Valer Bel, *Misiune, parohie, pastorație*, ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, p. 97.

TREI MEDITAȚII DUHOVNICEȘTI

Preot IOAN VASILE CHEREGI

Tehnica în lumina moralei creștine

Prin tehnică înțelegem totalitatea mijloacelor mecanice prin care omul acționează asupra naturii, o exploatează, se străduiește să îi poată stăpâni forțele.

Despre apariția ei în istorie se poate vorbi începând cu primele invenții, însă despre o tehnică industrială începe cu sec. al XVIII-lea.

Creștinismul vede în tehnică expresia spiritului creator al omului și a puterii lui de stăpânire asupra naturii dar în concordanță cu voia lui Dumnezeu.

De aceea tehnica e considerată nu un scop al vieții ci un mijloc pus în slujba omului și a societății.

Putem spune că în sine tehnica e bună însă depinde de modul cum este folosită în slujba vieții sau a morții, a construcției, a distrugerii, a binelui sau a răului prin ea făcându-se bine sau rău.

Efectele folosirii tehnicii atârnă de valoarea spirituală a omului pentru că numai un om spiritualizat va da sens pozitiv tehnicii.

Parabola bogatului căruia i-a rodit țarina (Lc. 12, 16-21)

Pentru a înțelege mai bine sau pentru a tâlcui această parabolă este necesar să ne uităm la contextul în care a spus-o Mântuitorul Hristos. Trebuie să reținem că parabola a fost prilejuită datorită unei certări dintre doi frați din cauza unei moșteniri. Aflați în conflict, unul dintre ei apelează la sprijinul Mântuitorului spunând: „Învățătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine averea” Lc. 12.

Plecând de la această întâmplare Mântuitorul spune celor de față: „Luați seama să vă feriți de lăcomie căci toată viața cuiva nu stă în prisosul avuțiilor sale”. Acest adevăr Mântuitorul l-a explicat prin această parabolă.

Bogatul din parabolă poate fi orice om care cu grijă își ară ogorul iar binecuvântarea lui Dumnezeu se revarsă, știut și neștiut, cum s-a revărsat peste bogatul din parabolă. Acesta văzându-și câmpul plin de roade bogate, în loc să mulțumească lui Dumnezeu, în loc să îi ajute pe alții, pe cei neajutorați, nu se vede decât pe sine, stomacul sau plăcerile sale cele trupești, făurindu-și pe loc un plan de viață ca pe viitor să nu mai muncească rezumându-și întreaga viață la a bea, a chefui etc.

În acest scop se hotărăște și să își lărgască hambarele dar peste toate vine voia Ziditorului: „Nebunile în această noapte se va cere de la tine sufletul tău și cele ce ai strâns ale cui vor fi?”

Reținem faptul că Sfânta Scriptură are un respect deosebit față de om și întrebuițează cu grijă cuvântul nebun, fiind chiar interzis să-l folosim față de semenii noștri. El e numit așa însă pentru că e nesocotit total sufletește partea esențială din făptura noastră.

Sfântul Vasile cel Mare așează pe bogatul din această parabolă alături de fiarele sălbatice și chiar mai prejos de acestea pentru că și animalele au măsură. Bogatul din parabolă s-a crezut stăpân al morții trăgând astfel din acest motiv calificativul de nebun. Numindu-l nebun Mântuitorul Hristos ne lasă să înțelegem sentința pronunțată de Dumnezeu asupra lui nu numai în această viață ci și în veșnicie.

Sfântul Apostol Pavel spune: „Rădăcina tuturor relelor este iubirea de arginți iar cei ce au poftit-o s-au rătăcit de la credință (1 Tim. 6; 10).

Aceasta este concluzia pe care Mântuitorul a examinat-o la sfârșitul parabolei (Lc. 12, 21).

Așa se întâmplă cu cel ce își adună comori sieși și nu în Dumnezeu se îmbogățește.

Pilda celor zece fecioare (Mt. 25, 1-13)

Mirele închipuie pe Mântuitorul Hristos.

Nunta – imaginea judecării de apoi, a doua sa venire când cei buni care în viață au săvârșit fapte bune, vor intra în fericirea cea veșnică cu binecuvântarea lui Dumnezeu spre a o moșteni.

Cele 10 fecioare ne închipuiesc pe noi oamenii. Precum aceste fecioare trebuiau să aștepte noaptea pe mire cu candelile aprinse, tot așa și noi trebuie să fim pregătiți a aștepta intrarea în Împărăția lui Dumnezeu, adică pragul trecerii din viața pământească în cea veșnică, în inevitabilul ceas al morții.

Fecioarele înțelepte închipuiesc pe adevărații creștini care s-au împodobit cu virtuți toată viața lor trăind în credință, având dragoste de Dumnezeu dar practicând și iubirea față de aproapele, aceștia nu cugetă, nu comit nici un rău și practică numai binele, care deci își așteaptă încheierea călătoriei pământești cu seninătate, echilibru sufletească fiindcă îi fericesc faptele lor bune, astfel că despărțirea lor de lumea aceasta o înțeleg ca început al fericirii veșnice.

Fecioarele neînțelepte sunt creștinii cei care numai cu numele dovedesc aceasta neavând fapte bune sunt

răi nu își deschid ochii lor sufletești, nu ascultă de conștiința lor care în întreaga lor viață devin robi ai păcatelor de tot felul și nu se gândesc astfel niciodată la ceasul morții.

Candelile închipuie credința.

Untdelemnul, faptele bune.

Credința cuiva se adevărește prin fapte bune căci fără de acestea ar fi moartă, precum trupul fără suflet este mort.

Candelile aprinse închipuie credința însoțită de fapta bună, candelile stinse închipuie credința însoțită de fapta bună, candelile stinse închipuie credința însă lipsită de fapte bune.

Timpu de așteptat al mirelui e viața pământească.

Adormirea înaintea de venirea Mirelui închipuie surprinderea morții de care nu e scutit nimeni dintre cei buni sau răi

Deosebirea dintre starea de veci a celor buni și a celor răi se arată clar prin cuvintele următoare: „Atunci se deșteptară toate ...” cuvinte raportate la viața de apoi pe care o închipuie venirea Mirelui.

Atunci cei buni vor fi primiți în Împărăția lui Dumnezeu ca fecioarele înțelepte care au intrat la nunta cu Mirele iar cei răi vor fi lăsați pe dinafară ca fecioarele neînțelepte.

Apocalips

La scara-aceea de pe cer
Ce tu n-o vezi, dar alții-o văd
Veni-va odată un stingher
Împodobit de tot c-un vâl.

Va descuia și uși și fiare
Și lanțuri, le va face ceară,
Iar din adânc un foc și pară
Va mistui la timp de seară.

Va curge-n inimi pocăința,
Supunerea sau semeția
În timp ce munții-și 'nalță fruntea
Ca să cuprindă măreția.

Iar apele vor să cuprindă
A valului bogat dantelă
Cât vezi cu ochii o oglindă
Te poartă-n sus, ca pe-o nacelă.

Și, dezbrăcați de bun, de rău,
De tot ce-ai mai putut să strângi vreodată
Vei sta la rând cu propriul Eu,
Cătând sub mantia curată.

NEDIOARA PALADE

Doamne, Ție-Ți mulțumesc

Doamne pentru fiecare clipă
Din viață-Ți mulțumesc,
Că m-am bucurat de soare
Și de harul Tău ceresc.

Mi-ai dat glas de ciocârlie
Ca să pot să Te cinstesc
Dar și har în poezie,
Pentru toate-Ți mulțumesc.

Pentru fiecare clipă dăruită-n cartea vieții,
Pentru aripa de vultur rănită-n tinerețe,
Pentru partea înălțării din cenușă către soare,
Eu, cât un grăunte-n mare, mă închin și-Ți cer iertare!

LIVIA ILCĂU

Doamne Iisuse

Iisuse, Doamne Iisuse
Nume scump la mine ajuns
Și în suflet mă pătrunse
Fii cu mine-ntotdeauna
Precum soarele și luna.

Soarele să-mi lumineze
Luna plină să-mi vegheze
Calea-i lungă pân' la Tine
Eu mă rog s-ajung cu bine

Iar de-o fi vreo poticnire
Fie Doamne a Ta voire
Nu-mi lăsa pe căi greșite
Pașii mei pe vremi cernite

Ai tu grijă de noi toți
Ca să fim ai Tăi pe veci.
Și ne iartă, și ne-ndură
Că suntem a Ta făptură

Și vezi Doamne, lumea-i lume
Multe ori uită de Tine
Atunci greul când i-apasă
Ochii lacrimile-și varsă

Alergând la Tine-n grabă
Alinare-n suflet ca să aibă
Doamne, vino și ne-ascultă
Strigând la Tine, Doamne ajută.

PETRU IOSIF TOMA

Forța divină

Cei care cred în Dumnezeu
Sunt întemeietori de bine
Și făcători de pace.
Pentru pâinea cea de toate zilele,
Pentru liniștea săracilor,
Pentru cei suferinzi
Ca un balsam,
E liniștea pe care forța divină
O aduce pe pământ
În armonie deplină !

PETRU JICHICI

Ajută-ne Doamne

Ajută-ne Doamne să fim cum ne vrei,
Să știm judeca așa cum e drept -
Dă știm prețui pe cel înțelept
Și fiecă faptă să aibă temei.

În noi și oriunde, ajută-ne Sfinte,
Să fim oameni buni, cinstiți și curați -
Străini sau prieteni, cu toții ca frații,
Să-ți știm respecta povața, Părinte.

Dar cât de departe suntem de ce-i drept ...
Prea multă minciună, jaf, crimă și ură -
Puținii cuminți îndură, îndură,
Ducându-și amarul în cuget și-n piept.

Normalul se stinge, uităm să trăim -
Semen cu semen se calcă-n picioare,
Uitându-și menirea în lumea cea mare -
Ajută-ne Doamne doar oameni să fim.

Dr. TEONA SCOPOS

Rugă

Când oi avea de tine nuntă parte
Și-n rochie de mireasă când pășesc
Să ai de grijă Maică Preacurată
Ca om de omenie să-mi gădesc

Cu suflet bun și chibzuit la vorbă
Să fie prețuit de-ntregul sat
La sfânta să se ducă-n sărbătoare
Chemat de clopotele care bat

Copiii să ni-i creștem în lumină,
Și cu credință-n bunul Dumnezeu
Să-i ascultăm cu glasul ca de înger
Cum spun cuvinte sfinte din credeu

Iar mie maică bună dă-mi putere
Pe toți ai casei ca să-i ocrotesc
Să pot să cânt, să plâng cu toți deodată,
Și cu iubirea mea să-i învelesc

Când oi avea de tine nuntă parte
Și-n rochie de mireasă când pășesc
Măicuță sfântă tu să fii cu mine
Iar eu în ruga mea îți mulțumesc.

TEODOR JURCA

Așa grăit-a

... Și ați căzut
pe pământul gol,
m-ați supărat și m-ați bucurat,
mă veți supăra și mă veți bucura,
căci lumea nu poate fi întregă
decât cu voi,
nu poate fi frumoasă
decât cu voi,
nu poate fi păcătoasă
decât cu voi.
voi sunteți credința
și necredința,
binele
și răul,
frumusețea
și urâtenia,
liniștea
și vacarmul,
înțelepciunea
și nebunia,
dănuirea
și efemerul,
iluminarea
și întunericul,
dragostea
și ura,
minunăția
și oroarea,
așteptarea
și nerăbdarea,
puterea
și nevolnicia,
milostenia
și lăcomia,
înțelegerea
și neînțelegerea,
comuniunea
și singurătatea,
adevărul
și minciuna.
M-ați supărat și m-ați bucurat,
mă veți supăra și mă veți bucura.
Ați căzut
pe pământul cel gol,
voi, frumoșilor,
păcătoșilor,
întregitorilor!

IOAN SEBEȘANUL

ACTUALITATEA BISERICESCĂ

Slujiri arhieresti. În ultima perioadă de timp Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul a efectuat următoarele slujiri arhieresti:

- în ziua de 8 noiembrie, de praznicul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil a participat la târnosirea bisericii „Nașterea Maicii Domnului” și „Sfinții Martiri Brâncoveni” din Deva, într-un sobor de arhieriei condus de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel;

- în ziua de Duminică 9 noiembrie a slujit Sfânta Liturghie la catedrala episcopală din Deva, împreună cu mai mulți membri ai Sfântului Sinod, în prezența Preafericitului Părinte Patriarh Daniel;

- Duminică 16 noiembrie a săvârșit Sfânta Liturghie la parohia Timișoara-Mehala, protopopiatul Timișoara I.

Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica parohială cu hramul „Înălțarea Domnului”, în prezența a numeroși enoriași. În cadrul slujbei, ierarhul a hirotonit întru diacon pe licențiatul în Teologie Lucrețiu Dan Rusu, ce urmează a fi hirotonit preot pe seama Parohiei Ohaba Română, din Protopopiatul Făget. La momentul potrivit din slujbă, numeroși credincioși au primit împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, între care foarte mulți copii. Răspunsurile liturgice au fost date de corul bărbătesc al studenților teologi de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara. În finalul Sfintei Liturghii, Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul a dat citire Pastoralei Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române privind însemnătatea Anului Omagial Euharistic (al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii) și al Anului Comemorativ (al Sfinților Martiri Brâncoveni), adresată monahilor, clericilor și credincioșilor din cuprinsul Patriarhiei Române la prima duminică din Postul Nașterii Domnului. În încheiere, P.On. Părinte paroh Cristian Constantin, consilier economic al Arhiepiscopiei Timișoarei, a adresat mulțumiri Preasfinției Sale pentru binecuvântarea slujirii împreună, cât și pentru întreaga purtare de grijă arătată;

- vineri 21 noiembrie, de praznicul „Intrării în Biserică a Maicii Domnului”, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, a slujit la catedrala mitropolitană din Timișoara. Cu acest prilej, ierarhul

a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, slujitori ai sfântului locaș. În cadrul slujbei, a fost hirotonit un diacon. Cuvântul de învățătură a fost adresat credincioșilor prezenți la Sfânta Liturghie de P.C. Părinte Ioan Petru Pană, care a subliniat câteva momente importante din viața Maicii Domnului nostru Iisus Hristos. La momentul potrivit, foarte mulți credincioși s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul a săvârșit la finalul Sfintei Liturghii slujba parastasului pentru vrednicul de pomenire Mitropolit Nicolae Corneanu, care ar fi împlinit în data de 21 noiembrie venerabila vârstă de 91 de ani. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de corul catedralei mitropolitane din Timișoara, condus de P.On. Părinte Dan Dragomir;

- Duminică 23 noiembrie, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, a slujit la catedrala mitropolitană „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara. Preasfinția Sa a oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, slujitori ai sfântului locaș. În cuvântul de învățătură adresat celor prezenți, ierarhul a tâlcuit câteva dintre învățăturile desprinse din pericopa evanghelică duminicală de la Luca 12, 16-21, ce istorisește „Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina”. În acest sens, Preasfințitul Părinte Paisie a arătat că, înainte de toate, omul are datoria de a mulțumi lui Dumnezeu pentru binecuvântările și binefacerile revărsate asupra lui, cât și pentru sănătatea și prosperitatea casei lui, iar bogăția să o privească ca pe un dar de la Dumnezeu, ce trebuie pus și în folosul semenilor nevoiași. La momentul rânduit din slujbă, numeroși credincioși au primit împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de corul catedralei mitropolitane.

Binecuvântare de biserică. Credincioșii parohiei Remetea Luncă din protopopiatul Făget au primit duminică, 2 noiembrie, vizita Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei. Sărbătoarea a fost prilejuită și de împlinirea a 500 de ani de la prima atestare documentară a localității, dar și de împli-

nire a 60 de ani de la târnosirea bisericii din sat. Preasfinția Sa a fost întâmpinat la venirea în parohie de soborul slujitor condus de P.On. Părinte Bujor Păcurar, protopopul Făgetului, și de foarte mulți copiii și tinerii îmbrăcați în haine tradiționale de sărbătoare. Cu acest prilej, Ierarhul a binecuvântat lucrările de renovare și înfrumusețare realizate prin osteneala credincioșilor din această localitate la biserica cu hramul "Nașterea Maicii Domnului". În continuare Ierarhul, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi de la mai multe parohii din cuprinsul protopopiatului Făget, a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în prezența enoriașilor și a numeroși credincioși din localitățile învecinate, precum și a reprezentanților locale și centrale din zonă. În semn de prețuire și apreciere pentru bogata activitate pastoral-misionară și administrativ-gospodărească desfășurată în parohie în cei 15 ani de păstorie, P.C. Părinte Vasile Ulici, parohul bisericii, a fost hirotesit iconom-stavrofor.

Întâlnire cu tinerii timișoreni. În ajunul zilei de 13 noiembrie, când Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfântului Ierarh Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului, tinerii grupului de cateheză al parohiei Timișoara-Fratelia, coordonați de P.C. Părinte Alexandru Ranca, au organizat, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Paisie Lugojanul, un moment duhovnicesc închinat marelui Ierarh. Cu acest prilej, a fost oficiată slujba Acatistului Sfântului Ierarh Ioan Gură de Aur și, de la miezul nopții, a fost săvârșită Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie arhierască. Alături de membrii grupului catehetic ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur” al parohiei Timișoara-Fratelia au participat și tineri din grupurile catehetice ale parohiilor Timișoara – Viile Fabric, Timișoara – Zona Dacia, Timișoara – Iosefin și Timișoara – Calea Lugojului, alături de preoții și diaconii coordonatori. Un moment liturgic important l-a constituit sfințirea Sfintei Cruci, donată de membri grupului catehetic al parohiei Timișoara-Fratelia, ce va străjui de acum înainte Sfânta Masă din Altarul sfântului Iacăș.

Aniversări corale. Evenimentul aniversar care marchează 10 ani de la înființarea corului „Învierea” al parohiei Foeni a fost organizat Duminică 23 noiembrie de către

P.On. Părinte Nicolae Strizu, parohul bisericii din Foeni, dirijorul și fondatorul corului „Învierea”. Corul, înființat în anul 2004, păstrează tradiția mai multor generații de coriști, de mai bine de 130 de ani. Alături de membrii corului „Învierea” și de credincioșii parohiei, a luat parte la momentul festiv de la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Foeni și Corala feminină „Carmina Dacica” a Casei de Cultură a Municipiului Timișoara, dirijată de profesoara Flora Toth, precum și Corul bărbătesc al Parohiei Giroc, din Protopopiatul Timișoara I, dirijat de prof. Mircea Sturza.

De asemenea, corul „Sfânta Maria” al Parohiei Giarmata Vii, din Protopopiatul Timișoara I, a aniversat sâmbătă, 29 noiembrie, împlinirea a zece ani de activitate, printr-un concert festiv de colinde și cântece patriotice. Evenimentul a avut loc în biserica parohială cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”, în prezența a numeroși credincioși ai parohiei și a oficialităților locale, care au sprijinit inițiativa organizării concertului. La invitația preotului paroh Vasile Suciu, bucuria aniversării a fost împărtășită de alte șase formații corale bisericești de prestigiu din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei și a Episcopiei Caransebeșului, dar și de reputați artiști și interpreți din Banat. Cu acest prilej, fiecare cor a interpretat un număr de patru piese, atât colinde și alte creații religioase, cât și imnuri dedicate Marii Uniri de la 1 decembrie 1918. Totodată, la eveniment au fost prezenți și P.On. Părinte Zaharia Pereș, consilier cultural al Arhiepiscopiei Timișoarei și Doamna prof. Daniela Buzatu, inspector de Religie în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Timiș.

Activitate A.S.C.O.R. Grupul psaltic al Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români – filiala Timișoara, a participat duminică 23 noiembrie la Sfânta Liturghie slujită la biserica „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul” de la aeroportul Timișoara de către P.C. Părinte Robert Nedelcu, coordonator al A.S.C.O.R-ului, invitat al preotului paroh. Răspunsurile liturgice au fost cântate pe versiunea de muzică psaltică de către tineri îmbrăcați în port național, îmbinând astfel cele două mari caracteristici ale poporului român: dragostea de Dumnezeu și valorificarea tradiției. Membrii A.S.C.O.R. care formează acest grup de muzică psaltică au fost îndrumați de Loredana Mînzat, absolventă a facultății FEAA Timișoara, iar Apostolul a fost citit de Bogdan Camalessa, absolvent al Universității „Politehnica” din Timișoara.

Publicație parohială. La inițiativa și prin grija P.On. Părinte paroh Vasile Suciu, a apărut un nou număr al revistei „Vatră nouă”, revista comunității locale din Giarmata Vii (anul XV, nr. 170, octombrie 2014, 20 pp.), într-o ținută grafică foarte bună, cuprinzând în special materiale dedicate vrednicului de pomenire Mitropolit Nicolae Corneanu.

Rubrică alcătuită de
GEORGE GIURGIU și VALENTIN BIRĂU